

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročaju popusti
Izide ob 4 zbiraj
razen pondelke in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Cerkovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Zniževanje obrestne mere

Te dni ponovno čitamo, da so znižali diskontno obrestno mero v Franciji, Angliji in tudi v drugih državah. Nagibnost obrestne mere je torej izrazito navzdol in danes imamo že v nekaterih državah nižjo obrestno mero kakor v predvojnih časih. Nazadovanje obrestne mere je torej mednarodni pojav, ki ga opazujemo že celo leto 1930. To nazadovanje obrestne mere se je začelo po borznem polomu v New Yorku lanske jeseni in pokazalo se je, da je mednarodno tržišče kapitala tako vezano med seboj, da so vzhodu ene vodilne emisijske banke morale slediti tudi druge večje in manjše emisijske banke. Izkazalo pa se ni samo to, ampak pokazali so se tudi znaki sodelovanja notnih bank: tako sta istčasno dne 2. maja t. l. znižali obrestno mero za diskont banki v Londonu in v Parizu.

Ta nizka obrestna mera ima za posledico izboljšanje položaja posojil išočih držav. Dokler je bila obrestna mera v glavnih središčih kapitalnega trga visoka, so morale tudi emisije posojil dajati visoko obrestno mero, česar pa mnoge male države niso zmogle. Zato se sedaj možnosti za posojila manjših evropskih držav presojajo bolj optimistično in že se pojavljajo glasovi, ki najavljajo nova posojila.

Danes ima najnižjo diskontno obrestno mero Pariz, saj znaša komaj 2½%, dočim je v Angliji, Belgiji, Helandiji in v Švici obrestna mera 3%. To pomeni, da hoče Pariz vsakakor zopet postati tak mednarodni trg kapitala kakor je bil pred vojno. V zvezi s tem dobiva na važnosti tudi dejstvo, da je z znižanjem nekaterih davkov zopet mogoč izvoz kapitala iz Francije, kar je bilo nujno potrebno, saj so se nabrale ogromne količine kapitala, ki išče vspešne in plodonosne naložbe.

Že večkrat smo imeli priliko opozarjati tudi na nazadujočo tendenco na našem domačem denarnem trgu. Poročali smo že o zniževanju obrestne mere za vezane vloge, nadalje za kredite. Upravičena je bila kritika onih denarnih zavodov, ki z visoko obrestno mero za vloge drže visoko tudi obrestno mero za kredite. Razprava na zadnjem obnem zboru Zadružne zveze je jasno pokazala, da so vse zadruge proti kakršnemukoli zviševanju obrestne mere, kar ne sme biti nepojmljivo samo s socialnega stališča, s stališča posojiljemalca, ampak tudi zaradi splošnega nazadovanja obrestne mere.

Najbolj značilno pa je za naš trg, da je odstopila Narodna banka od svoje dosedanje obrestne mere 6% in da je odobrila Privilegirani Agradni banki 200 milij. Din kredita po izjemni obrestni meri 4%. Čujejo se tudi glasovi, da namerava Narodna banka tudi za sezonske kredite znižati obrestno mero od dosedanjih 6%. Ta odstop pomeni, da smatra sama Narodna banka svojo obrestno mero 6% za tako visoko, da ne more zadovoljiti potreb našega kmetijstva po cenemem kreditu.

Ravnatoko sta Priv. Agrarni banki odobrili po 200 milij. Din kredita Državna hipotekarna banka in Poštna hranilnica; tudi tu znaša obrestna mera samo 4%. Skupno je dobila Priv. Agrarna banka 600 milij. Din kreditov po obrestni meri 4%. Njena lastna sredstva, t. j. doslej vplačana glavnica pa znaša nad 400 milij. Din; ta so pa že skoro vsa plasirana v posojilih. V doglednem času bo banka torej plasirala za naše razmere ogromno vsoto 1 milijarde Din. v korist našega kmeta. Dosedaj je banka v Sloveniji plasirala okrog 35.000 Din, kar je vsekakor smešno majhna vsota tako v primeri s kreditnimi potrebami naših krajev kakor tudi z deležem naših krajev pri vplačnem kapitalu. Po svojih pravilih mora Agrarna banka svoje delnice obrestovati najmanj po 6%, in je bila višja obrestna mera za kredite razumljiva; sedaj pa ima banka cenejši kredit, kar bo gotovo privedlo do znižanja njene obrestne mere, saj ni njen namen v prvi vrsti delati za visoke dividende, ampak delati v korist kmeta z razdeljevanjem cenene kredita. Da se banka pri nas ni mogla uveljaviti, je razumljivo iz dejstva, da znaša obrestna mera pri ogromni večini naših hranilnic in posojilnic 8-9% in tako banka ni konkurenčna pri nas. Jasno pa je, da tudi naši kraji potrebujejo še cenenejši kmetijski kredit, saj tudi pri nas agrarna kriza ni ostala brez posledice, spomnimo se samo hmeljarstva in vinarstva. Zato je potrebno, da banka zniža svojo obrestno mero saj za naše kraje, oz. sploh diferencira svojo obrestno mero. To je popolnoma razumljivo pri najrazličnejših obrestnih merah v naši državi. Razumemo, da je stremiljenje usmerjeno k unifikaciji obrestne mere v celi državi, toda uni-

Vprašanje evropske federacije

Na 59. zasedanju SDN se pričakujejo važni politični razgovori - Predsestanek Briand-Henderson - Vprašalna pola evropskim državam

London, 7. maja. AA. V ponedeljek se prične v Ženevi 59. zasedanje Sveta Društva narodov. Na dnevnem redu bodo večinoma načelna vprašanja. Med drugim se bo razpravljalo o poročilih raznih komisij, o konferenci za carinsko premirje in o predlagani izpremembi statuta Društva narodov, ki naj se spravi v sklad z določbami pariškega pakta. Končno bo Svet tudi razpravljal o vprašanju finančne podpore državam, ki bi bile v nevarnosti pred invazijo.

Dne 3. junija se sestane v Ženevi na izredno zasedanje komisija za kolonijalne mandate, ki bo razpravljala o angleškem poročilu.

Pariz, 7. maja. n. Briand se bo v nedeljo odpeljal v Ženevo na zasedanje Sveta Društva narodov, ki se začne v ponedeljek. Vozila se bosta najbrže skupno z angleškim zunanjim ministrom Hendersonom, ki pride v Pariz v petek zjutraj, da se odzove ta dan Briandovemu vabilu na zajtrk v Quai d'Orsayu. Francoski poslanik v Londonu je že včeraj prišel z letalom v Pariz, da pripravi ta sestanek.

Pariz, 7. maja. n. Politični krogi z velikim zanimanjem pričakujejo začetek 59. zasedanja Sveta Društva narodov, ki se začne v ponedeljek, to pa ne zaradi uradnega programa, kakor zaradi diplomatskih razgovorov, ker se zberejo pri tem zunanji ministri vodilnih evropskih držav. Konsekvence, ki jih je posebno Italija izvajala zaradi neuspeha v pomorskih pogajanjih s Francijo, so povzročile vznemirjenje ne samo v Parizu, temveč tudi v Londonu, ker se boje, da bo novi italijanski gradbeni program oviral vse londonske dogovore, še preden jih bodo ratificirale udeležene države. Predvsem je verjetno, da je to napotilo angleškega zunanjega ministra Hendersona, da se bo na potovanju v Ženevo ustavil v Parizu. Angleški in francoski interesi v mornariškem vprašanju tečejo paralelno, tako da se bosta angleški in francoski zunanji ministri pač lahko zedinila na skupno linijo proti Italiji.

Nova odgoditev zasedanja pripravljalne razorožitvene komisije na bodočo jesen se je izvršila pač samo zaradi tega, da bi se med

tem časom posrečila med Parizom in Rimom mirna poravnava nasprotstev.

Dalje je verjetno, da bosta Henderson in Briand v Parizu razpravljala tudi o razpošiljavni vprašalni poli o evropski federaciji, kar se bo verjetno zgodilo neposredno po zaključku zasedanja Sveta Društva narodov. Nalogo za sestavo vprašalne pole je dobil Briand na zadnjem zasedanju Društva narodov v prošli jeseni.

Ženeva, 7. maja. n. Predsednik pripravljalne razorožitvene komisije Loudon je pismeno sporočil članom komisije, da bo sklical sejo šele zadnje dneve meseca oktobra ali pa tudi novembra. Prejšnji sestanek je sedaj izključen, ker so skoro vse države označile prejšnji sestavek za neprimeren radi pomanjkljivosti priprav. Zato pa bo najbrže prihodnje zasedanje trajalo 4 do 5 tednov. To zasedanje bo imelo nalogo, da sestavi program velike mednarodne razorožitvene konference, ki bo predvidoma prihodnje leto.

Obnovitev trgovskih pogajanj z Avstrijo

Belgrad, 6. maja. m. Kakor smo že poročali, je pred par dnevi odpotovala na Dunaj naša delegacija za pogajanja o reviziji trgovinske pogodbe med Avstrijo in Jugoslavijo. Pogajanja so se pričela, soditi je, da bodo trajala dolgo, ker je treba rešiti zelo težave probleme.

Ta pogajanja so prav za prav samo nadaljevanje pogajanj, ki so se pričela že februarja na predlog avstrijske vlade za spremembo trgovinske pogodbe. Kakor znano, zahteva Avstrija spremembo carinskih postavk za pšenico, moko in še nekatere kmetijske pridelke, in sicer v tako velikem razmerju, da se s tem občitno prizadevajo naši interesi. Avstrijska vlada želi s tem zaščititi svoje kmetijstvo, dasiravno je

jasno, da taka njena politika največje agrarne zaštite mora vzbuditi nejevoljo ne samo pri njenih meščanskih in delavskih krogih, temveč predvsem tudi pri vseh sosednjih zainteresiranih državah.

Naša država je že svoječasnno leta 1925 pristala na delno revizijo trgovinske pogodbe, da s tem dokaže svojo veliko miroljubnost in težnjo za čim večjimi trgovinskimi in političnimi zvezami s sosedno Avstrijo. Ali pa bo možno, da tudi sedaj pristanemo na nove predloge, ki gredo kakor rečeno daleč preko običajnih sličnih pojavov, to je drugo vprašanje. Vsekakor bodo pogajanja zelo težavna in tudi dolgotrajna.

Italijansko-francoska rivaliteta

London, 7. maja. n. Med važnejše mednarodne politične dogodke se šteje tukaj seja italijanske poslanske zbornice, ki je dne 6. marca ponoči poslušala poročilo ministra za javna dela di Collalanza, ki je, potem ko je naglašal, da je fašistični režim po javnih zgradbah, delih in melioracijah v šestih letih lice Italije popolnoma izpremenil, naznanil, da se bo odselej uvedel v javna dela bolj počasen tempo. Zato se je proračun za javna dela reducirail, tako da bo določena vsota zadostovala za izvršitev započetih del, dočim se bodo nanovo začela le najnujnejša in najneodložljivejša. To se v fašistovskem tisku komentira tako, da »režim demobilizuje en del svojih sil, da jih prenese na drugo fronto«, ali z drugimi besedami, vlada bo odtegnila kaki dve milijardi javnim delom in melioracijam, da jih uporabi za gradbo novih vojnihi ladij.

V zvezi s tem je od zgoraj inspirirana notica lista »Popolo d'Italia«, ki odgovarja francoskim listom, kateri predstavljajo novi vojnobrodovni gradbeni program Italije kot nekaj »bluffa«, da se bo »italijanski program izvajal tonu za tonu, dan za dnem, teden za tednom, mesec za mesecem do 21. aprila 1931, ko bo devetindvajset novih italijanskih vojnihi ladij gotovih, da jih bodo spustili v morje. Potem bodo sledili programi za leto 1932., 1933. in tako dalje, dokler ne bo nobene velesile v Evropi več, ki bi se branila sporazuma z Italijo glede morske razorožitve.«

Za nervoznost, ki v Rimu vlada, je značilno tudi to, da se tamošnja javnost vznemirja, ker je predsednika francoske republike Doumergueja ob jubilejnih slavnostih aneksije Alžira v Alžir spremljalo celih 72 vojnihi ladij. To smatrajo v Italiji kot demonstracijo.

fikacija naj se ne izvrši tako, da bi se obstoječa nizka obrestna mera v nekaterih krajih poviševala.

Smatramo, da je banka v stanju znižati obrestno mero, saj ji ni treba zbirati velikih dobičkov za svoje delničarje. In vpoštevati je, da je eden največjih delničarjev banke država sama, katere namen gotovo ni bil zasigurati si znaten donos delnic, ampak predvsem odpomoci kreditni mizeriji našega kmeta, zlasti v južnih in vzhodnih delih naše države.

»Daily Herald«, glasilo delavske stranke, piše, da se spor med Italijo in Francijo ne tiče samo teh dveh držav, ampak da je zadeva vsega sveta. Imenovani list izraža upanje, da bodo italijanski in francoski delegati, ki se prihodnji teden snidejo v Ženevi, opozorjeni, naj se začno razgovarjati med seboj v onem pomirljivem duhu, s katerim se je zaključila pomorska razorožitvena konferenca v Londonu.

Odgodeni interpelaciji

Rim, 7. maja. n. Na seji poslanske zbornice dne 6. t. m. se je začela po odglasovanju proračuna javnih del debata o proračunu za zunanje zadeve.

Potem ko je govoril poročevalec Ciarlantini, je predsednik zbornice sporočil, da mu je poslanec Coselschi (izvoljen na Cresu) izjavil, da svoji dve interpelaciji, eno na ministra zunanjih zadev, drugo na ministra notranjih zadev, in sicer o »pisavi jugoslovanskega časopisja« in o »atentatu na uredništvo lista »Popolo di Trieste«, umakne.

Debata o proračunu za zunanje zadeve se bo nadaljevala na seji 8. t. m.

V Londonu propadel delavski kandidat

London, 7. maja. n. Prvič, odkar obstoji delavska vlada, so bile včeraj v Londonu domaestne volitve. Pri katerih je kandidat delavske stranke z 240 glasovi propadel, zmagal pa je kandidat nove lord Beaverbrookove angleške gospodarske stranke, ki bo s tem dobila svojega prvega zastopnika v angleški poslanski zbornici. Pri splošnih volitvah je delavski kandidat premagal konservativnega, sedaj pa liberalci niso postavili nobenega kandidata in so deloma glasovali za delavsko stranko, ki pa je kljub temu dobila par sto glasov manj kakor pri splošnih volitvah, dasi je bila udeležba manjša. V kratkem bodo domaestne volitve v Nottinghamu, kjer je odložil mandat konservativni poslanec, da vpraša tamkajšnje volivce glede zaščitnih carin, ki so posebno važne za Nottingham. Tudi tam najbrže liberalci ne bodo postavili nobene kandidature.

Belgrajski proces

Belgrad, 7. maja. m. 11 dan procesa proti zagrebškimi omladincom je bil zaslišan Albin Gasparac, ki je kakor ostali obtožen, da je pripadal teroristični organizaciji ter da je postavil peklenski stroj pred zgradbo Južostampe v Zagrebu. Gasparac odločno zanika vsako sodelovanje pri teh dejanjih, ter sedaj tudi prejšnja svoja priznanja zanika. Kolikor je bilo konfrontacij zanika tudi te.

Obtoženi Ivan Prpić prav tako zanika vsa svoja dosedanja priznanja, edino prizna, da je bil na sestanku v Jaski in da je dal denar Straku in Paverju. Pri tej priliki mu je predsednik prečital izjave, ki jih je lastnotočno podpisal iz preiskovalnega zapora preiskovalnemu sodniku, v katerih priznava vse stvari ter pravi, da je bil popolnoma pod Bernardičevo sugestijo. Obtoženec zahteva, da se priinese original tega pisma.

Med razpravo je predsednik izjavil, da je bil od nekega sodnika opozorjen, da je za časa razprave odvetnik dr. Hrvoj dal obtoženemu Franekiću časopis in neki listek.

Razprava je bila danes po zaslišanju Ivana Prpića prekinjena in se bo nadaljevala jutri.

Izvor nafte v Bosni

Sarajevo, 7. maja. AA. Ban drinske banovine g. Velja Popović je o priliki inspekcijskega potovanja pregledal dela za izsleditev izvora nafte v planini Majevici. Kraj teh nahajališč je 50 km od Zvornika. Na kraju vrtanja delajo dan in noč in so izvrtali že 65 m globoko in 120 m daleč. Od vsakega novega metra izkopane nafte pošljejo nekaj v laboratorij v preizkušnjo. Dozdaj dobljena nafta je izborna za pridobivanje bencina.

Italijanski sportniki v Budimpešti

Budimpešta, 7. maja. z. V nedeljo bo v Budimpešti tekma med reprezentanco Madžarske in Italije. Italijansko moštvo pride z več narodnimi poslanci in politiki. V Budimpešto pridejo v soboto popoldne. Za njih sprejem je poseben odbor napravil grandiozen program. Italijanski sportniki bodo prišli v mesto z italijanskimi zastavicami. Na postaji jih bodo sprejeli zastopniki vlade. Njim na čast bodo priredili razne svečanosti, čajanke, dineje in izlete. Nogometni tekmi bodo prisostvovali general Horthy, predsednik vlade Bethlen, zunanji minister Valko, vojni minister Gömbös, predsednik parlamenta, zastopniki parlamenta, nadvojvoda Jožef in nadvojvoda Albrecht in drugi. V Budimpešti ostanejo tri dni. V ponedeljek bodo položili venec na grob neznane vojaka. Ta tekma bo velika politična manifestacija italijansko-madžarskega prijateljstva.

Pričakovalo se je, da bo prišel tudi minister za letalstvo Bolbo, toda on je svoj prihod odpovedal.

Pogreb bolgarskega patriarha

Sofija, 7. maja. AA. Mitropolit Kliment je bil svečano pokopan v Vraču. Pogrebni svečanost so prisostvovali predstavniki kralja, bolgarske vlade, številne delegacije, ki so prišle iz vseh krajev Bolgarske, Srbsko pravoslavne cerkev je zastopal niški episkop Dositej.

Evhariistični kongres v Kartagini

Tunis

Velike množice romarjev, ki so večinoma prispele že nekaj dni pred začetkom kongresa, so čas porabile v to, da so si ogledali znamenitosti Tunisa. Tunis je oddaljen od Kartagine kakih 45 km in ima ves značaj modernega vele-mesta. Romarji bodo večini stanovali v Tunisu. K zborovanjem evhariističnega kongresa se bodo vozili po morju ali pa z avtobusi po krasni cesti, ki jo je tuniška uprava nalašč v ta namen dala razširiti in popraviti.

Češkoslovaška delegacija

Češkoslovaška delegacija šteje 60 članov. Vodi jo P. Zavoral, ki je stalen član v pripravljalnem odboru za evhariistične kongrese. V delegaciji je več škofov in pa poslancev lidovske stranke.

Papežev delegat

O papeževem delegatu, kard. Lépietru izve-mo, da mu je sv. oče pred odhodom izročil krasen kelih kot dar za katedralo v Kartagini. S tem kelihom bo papežev delegat tudi maševal. Pij XI. je blagoslovil vso delegacijo pred odhodom s besedami: »Varno potujte, Bog in njegov angel naj vas spremlja na potu.« — Papež je izročil kardinalu-legatu

delegacijsko pismo,

ki med drugim slove: Kar se nas tiče, nismo imeli nikdar bolj goreče želje, kot z božjo pomočjo poživiti katoličev na afriški zemlji. S tem pismom Vas poblašča-mo, da v našem imenu in z našo oblastjo predsedujete kongresu, ki mu bodete s svojo pobožnostjo in dostojanstvom pomagali k srečnemu uspehu. Že v naprej se radujemo onega dne, ko boste kralja mru. Jezusa Kristusa, skritega v Evharistiji našli po ulicah starodavnega mesta, medtem ko bodo množice vernikov vseh narodov prosile, da bi se kraljevo božje oživilo kot nekoč na ljubljenski afriški zemlji, kjer se je tako velikodušno žrtvovalo toliko čuječih pastirjev in neustrašenih misijonarjev.

Papežev pismo je datirano s 25. aprilom.

Indija v krizi

Položaj v Indiji je vedno bolj zamotan. Podkralj lord Irwin je odločil zakonodajno skupščino za nedoločen čas. Mahatma Gandi pa je bil v Suratu aretiran in je sedaj zaprt v Poonu. Samo ti dejstvi zadostujeta, da osvetlita vso težo položaja v Indiji.

Podkralj se je do tako dalekosežnih korakov mogel odločiti samo po navodilih in v soglasju z delavsko vlado v Londonu. K tem odločitvam je labouriste prisililo na eni strani javno mnenje v Angliji, ki se je vedno bolj vznemirjalo zaradi odlašajočih in neodločenih indijske politike, na drugi strani pa jo je k temu silil pritisk Evropevc, ki žive v Indiji in ki so se čutili vedno bolj ogrožene vsled nacionalistične indijske agitacije.

V angleškem časopisu se množe glasovi, da ne bi prišlo do tako napetega položaja, ako bi se vlada takoj spočetka odločno ustavila Gandijeve agitaciji. Toda mnogi v solni vojni in v pohodu Mahatma niso zrlj drugače kakor samo neko simbolično gesto, ki je brez praktičnega pomena. V resnici tudi solna kampanja ni rodila bogve kaj uspeha in je zapadla že smehotnosti. Toda treba je računati s posebnim temperamentom indijskih mas, treba je upoštevati razburljivost naroda, ki stoji že dolgo pod vsemogočimi revolucionarnimi vplivi in v katerem je iz-zorelo mnenje, da mu popolna nezavisnost — za katero pa ni zrelo — prinese takoj popolni paradiž na zemlji. Poleg tega so se angleške oblasti do zadnjega časa očividno varovale dati Gandiju mučniški sij in ga zato niso hoteli aretirati.

Gandi je sedaj zaprt. Toda treba je upoštevati, da on ni edini agitator. Gandi je le nosilec ideje, ki jo danes propagira med indiskim narodom na tiso-koce fanatičnih nacionalistov. Poleg tega so se Gandijevega gibanja zelo spretno polastili komunisti in tekoni dogodkov nenapadljivo taktiko Gandija spre-menili v pravo revolucionarno gibanje. Množice so na mnogih krajih oropale zaloge orožja. Poročila javljajo dan na dan o krvavih spopadih, ki pušajo za seboj polno mrtvih in ranjenih. Vedno bolj po-staja jasno, da stoji za temi upori še neka druga sila, ki s spretno roko organizira ves pokret in ga usmerja v krvavo revolucijo. Zlasti sumljivo gibanje se javlja v onih pokrajinah, ki leže blizu afganske meje in ki so bolj dostopne komunističnim agita-torjem. V Pesavarju n. pr. je bilo treba proglasiti pravo obsedno stanje. Domače indijske čete so sploh odpovedale zvestobo. Prišlo se je na sled dobro organizirani komunistični propagandi. Gandi je v zadnjem času izgubil direkten vpliv na maso, ki se ne zadovolji več z njegovo taktiko civilne neposlušnosti, ampak sega po orožju, da si pribori neza-visnost.

Položaj v Indiji je težaven in ni čisto gotovo, da bo nekaj energičnih ukrepov podkralja zadostovalo, da se vzpostavi normalno stanje. Zopet se v vsem obsegu razgrinja vprašanje indiske ustavne reforme. Že do sedaj ni bilo lahko načrtovati tega problema. Danes je seveda še mnogo težje o tem trezno razsojati, ko po Indiji kipi strastna propa-ganda in vstaja. Splošno se priznava tudi z angleške strani, da ustava iz l. 1919, ki je nudila Indiji upravno avtonomijo, ni rodila tistih uspehov, ki se jih je pričakovalo. Ustavodajna skupščina je začasno odgojena, a tudi ni pričakovati, da bi se moglo z njo stvarno delati, ker je po veliki večini skrajno nacionalistična. Koncem leta se sicer vrše volitve, ki pa bodo za Angleže težko prinesle boljši rezultat. Tudi stroga cenzura, ki jo je podkralj naložil časopisom, ne bo mnogo pripomogla k pomirjenju de-žele. Kajti s tem, da se je listom vzela možnost jav-nega razpravljanja, se je odprla pot najdivnejšim vestim, ki se nekontrolirano in bliskovito razširjajo od ust do ust po vsej deželi.

Vprašanje je, kakšno taktiko bo labouristična vlada nadaljevala v indiskem vprašanju. Mislimo, da tega niti sama še ne bi mogla točno povedati. Vsi znaki so tu, da se v Indiji zopet srečujejo stara so-vražnika Anglija in Rusija. Kljub vsem lepim ob-ljubam in zagotovilom boljševiki ne bodo dali iz rok svojega najmočnejšega in najbolj nevarnega orožja, ki je propaganda. In temu nasproti bodo morali tudi labouristi zavzeti stališče.

Drugič je bolj jasno kot kdajkoli, da angleška

Gandija prepeljejo v Anglijo?

Veliki nemiri v Indiji — Policija rabi orožje

London, 7. maja. n. Čuje se, da name-rava angleška vlada spraviti Gandija v An-glijo, ker je upravičena, da prepelje iz Indije v Anglijo iz zdravstvenih razlogov one areti-rance, za katere je v veliki vročini nevarnost za življenje v zaporih.

London, 7. maja. AA. Gandijeva aretacija je povzročila v več meslih v Indiji ponovne nemire, posebno v Delhiju, kjer je morala policija ostro streljati na manifestante.

Bombay, 7. maja. AA. Na sestanku zastop-nikov 14 trgovskih organizacij je bil sprejet

Mahatma Gandi je bil izdan

London, 7. maja. n. Tukaj se izvejo inte-resantne podrobnosti o aretaciji Gandija.

Angloindiska vlada je dala Gandija areti-rati po neki naredbi lorda Amhersta, šefa Vzhodnoindijske družbe iz leta 1827., ki nosi številko 25, torej je bila izdana 31 let, preden je vlada kraljice Viktorije po zgodovinski pro-klamaciji 1. novembra leta 1858. prevzela upravo Indije od privatne družbe. To je storil podkralj zato, da ne krši nobene obstoječe po-stave, obenem pa se izogne vsakega procesa, ki bi mogel po javni razpravi publiko razburiti. Po uredbi št. 25 iz leta 1827. lahko Gandija pri-držijo v zaporu do smrti ali pa ga tudi lahko takoj izpuste, oziroma v času, ki se bo zdel vladi najbolj primeren.

Gandija je na njegovem pohodu sledil nek prostovoljec, kateremu je mojster zatpal, ima-joč ga za resničnega učenca, ki je pa bil v skrivni službi angleške policije. Ta je policijo vsak dan nalahčno obveščal o vsem, kar se Gandija tiče, o njegovem pohodu, govorih, raz-govorih in namerah. Ta Judež je tudi preskrbel za to, da je policija Gandija določeni dan čim manj opazena aretirala. Ko so policisti Gandija zbudili, da jim sledi v avtomobil, je priteklo par prostovoljcev k njegovemu šotoru, ta pa jim je dejal: »To je najlepši trenutek moje sladke borbe. Peljejo me v zapor. Bog ve, kako sem si goreče želel tega trenotka. Se rajši bi bil umrl za sveto stvar, toda moje oči se ne bodo zaprle, preden se ne bodo nasmehnille zarji naše zmage. Nadaljujte borbo, vedno pri-pravljeni umreti, pazite pa, da ne bi nepo-

trebna dejanja nastila obbrezuspela vaša pri-zadevanja. Svoboda Indije se bo dosegla po žrtvah, ne pa po nasilju. Zapojte himen Viš-nuju!«

Ob teh besedah, ki so navzočim izvalile solze na oči, so se učenec vrgli na tla in zapeli po noči himen Višnuju. Gandi je petje poslu-šal z očmi, povzdignjenimi k nebu in rokama, prekrizanima na prsih.

Po vsej Indiji ne izhajajo več indski nacio-nalni listi, pač pa izdajajo nacionalisti bule-tine o svojem pokretu. O nasledniku Gandija, Abbas Tabiju, pravijo, da ni noben pravi na-slednik, ker sploh nihče nima takega vpliva kakor ga je imel Gandi, ki ga ljudstvo ima za svetnika. Splošno je mnenje, da bo gibanje odslej vodil bivši predsednik postavodajalne zbornice Patel, vendar je angloindiska vlada sklenila, da ga pri prvi priložnosti aretira.

Vlada je pozaprta skoro že vse voditelje vseindskega gibanja.

Ker vlada indskim četam preveč ne zaupa, so izkorakale iz vojašnice povečini angleške čete. Vsa mesta so polna tankov, policija po-stopja s skrajno strogostjo in razganja vsako zbiranje.

Ko so Gandija pripeljali v ječo v Jerodi, so mu dali na razpolago dve celici s posteljo in drugimi udobnostmi. Gandi je dejal: »Kaj bo to meni?« Ko so mu povedali, da je vlada določila zanj na mesec sedem šterlingov in pol za hrano, je rekel: »Uporabite to vsoto za dru-ga ujetnike, mene pa zaprite v najtemnejšo celico vaše ječe. Jaz ne potrebujem nobenih udobnosti in privilegijev.«

Seveda mu oblasti niso uštele.

Mobilizacija prvega reparacijskega posojila

Franciji se ne mudi, ker je trenutno njen denarni trg napolnjen

Pariz, 7. maja. n. »Excelsior« poroča, da so se v pogajanjih strokovnjakov in finančnih mini-strov onih držav, ki so zainteresirane na Youngovem načrtu, tudi s francoske strani pojavile težave, ker tudi Angleži pri pripravah za mobilizacijo prvega reparacijskega posojila v znesku 300 milijonov do-larjev kažejo malo navdušenja, ker se bojijo, da bi preveč zmanjkalo tekočega kapitala, česar se bojijo tudi zastopniki francoske vlade. Francija ima pri nezavarovanih nemških plačilih pravico do petih šestin, torej največji del reparacijskega posojila, kolikor ga pripada zaveznikom.

Kakor javlja navedeni list, je sedaj verjetno, da francosko finančno ministrstvo, ki sedaj ne rabi denarja, ne bo zahtevalo polnega deleža pri prvem posojilu. Francoska narodna banka bi bila sicer

prisiljena v frankih vrniti devizne zneske, ki bi jih izplačali inozemski. To pa bi bilo proti trenutni deflacijski politiki francoske narodne banke, ker Francija sedaj ne deluje na import kapitala, temveč na eksport. Francija bi pač lahko eksportirala del svojih podpisanih deviznih obilgacij v inozemstvo, to je praktično zvišala delež ostalih zaveznikov pri skupnem posojilu, vendar pa se je kot glavne repa-racijske upnice ne more prisiliti k paradoksnim rešitvi, da bi finančrala reparacijsko plačila Nem-čije. Zato se mora francoski delež posojila porabiti v Franciji sami s posredovanjem amortizacijske blagajne za konsolidacijo vsega dolga in za znižanje obkora novčane. Priporočili je še, da bi obresti posojila po 5 1/2% lahko ogrožale kurze francoskih državnih papirjev.

Vojni minister demantira trditve Gajde

Praga, 7. maja. n. V vojnem odboru senata je podal vojni minister dr. Vitkovski izjavo o Gajdovem procesu. Izvajal je, da ne more govoriti obzirno, ker razsodba najvišjega upra-vnega sodišča še ni izdana, da pa hoče odgo-voriti samo na neko Gajdovo trditev, ki s pro-cesom ni v direktni zvezi. Gajda je trdil, da ga je vojni minister Udržal svojačasno poklical v generalni štab kot namestnika šefa, da izvrši posebno misijo. Ta posebna mislija je obsto-jala v tem, da bi osamosvojil češkoslovaški ge-neralni štab, da bi odpravil vpliv francoske vo-jaske misije, kakor tudi, da bi depolitiziral organizacijo legionarjev in častniški zbor.

Vojno ministrstvo to trditev Gajde energič-no demantira. Gajdi se niso odkazale nobene posebne naloge. Do tega, da se je delovanje

francoske vojaške misije spremenilo v delova-nje posvetovalne korporacije, je prišlo potom naravnega in nujnega razvoja, ko so posamez-ni člani francoske vojaške misije svoje naloge izvršili na odlični način in se je nadaljnji raz-voj češkoslovaške armade že lahko poveril češkoslovaškim častnikom. Sprememba delova-nja francoske vojaške misije se je zgodila z lojalnim sodelovanjem in v popolnem sporazu-mu s šefom francoske vojaške misije. Dobro razmerje, ki obstoja med vojaško upravo in francosko vojaško misijo, dokazuje najboljše dejstvo, da je ta misija ostala pri vojnem mi-nistrstvu tudi v svojem novem delokrogu. Končno je omenil vojni minister, da je bil ge-neral Gajda vpokojen radi nevrastenosti in po-polne izčrpanosti.

Strahovit tornado v Ameriki

Newyork, 7. maja. AA. Nad mestom Dal-las in okolice je divjal sinoči strahovit tor-nado, ki je napravil velikansko škodo. Več hiš je bilo porušenih. Ubityh je bilo 63 ljudi in na stotine ranjenih. Bolnice so polne ran-jencev. Ker ni bilo v bolnicah za ogromno število ranjenih prostora, so pripravili v ta namen tudi druga poslopja.

Zagrebska vremenska napoved. Povečini oblačno. Zmerno toplo, mogoče je, da bo po-nekod deževalo.

moč nad Indijo sloni na 60.000 bajonetih britanskih vojakov, ki čuvajo nad 320 milijonskim narodom. Za vsako vlado je taka situacija trajno nevarna, kaj šele za delavsko. MacDonald bo iskal kompro-misa, to je gotovo. Veliko manj gotovo pa je to, ako bomo res kmalu že mogli govoriti o dominijontu Indiji.

Objava banske uprave

Ljubljana, 7. maja. AA. Kraljevska banska uprava objavlja: Belgijsko poslanstvo v Belgra-du je obvestilo ministrstvo za notranje posle, da je belgijska vlada z ozirom na novo razdelitev kraljevine Jugoslavije na banovine sklenila, da ukine častni konzulat Belgije v Belgradu in da razreši dosedanjega častnega konzula g. Vaso Jo-vanovića teh funkcij.

Grki obiščejo Jugoslavijo

Novi Sad, 7. maja. z. Dne 31. maja pride iz Soluna v Jugoslavijo 51 oseb, ki bodo proučevali naša gospodarska vprašanja. V delegaciji bodo tr-govci, zastopniki borze in industrije, vneučilski pro-fesorji, zdravniki. Obiskali bodo Belgrad, Zagreb, Ljubljano. Ob povratku se bodo vrnili v Novi Sad, kjer bodo obiskali Ilirsko, tovarno Seruma in to-varno konzerv. Povsod bodo slovesno sprejeti.

Italijansko letalo v Osijeku

Osijek, 7. maja. p. Včeraj popoldne okrog 4 se je nad Osijekom pojavilo letalo, ki je pristalo nedaleč od mesta. Letalo je last zasebne italijanske letalske družbe, ki izvršuje zrakoplovni promet med Benetkami in Budimpešto. Letalo se je v megli izgubilo in je pristalo v Osijeku.

Med potniki sta bila Izak Stein, tovarnar klo-bukov iz Clevelanda in Zagrebčan, ministrski svet-nik Mogović iz Budimpešte. Potniki so v Osijeku prenočili.

Danes je letalo napolnilo bencluske tanke in edletelo v Budimpešto.

Nemško brodovje v grških vodah

Atene, 7. maja. n. Nemško brodovje do-spe jutri jutraj v Faleronsko pristanišče. Nje-mu na čast bo grška vlada priredila več ofi-cijelnih priredb. Brodovje bo nadaljevalo pot prihodnje sredo.

Strašna rodbinska drama

Dunaj, 7. maja. n. V Meidlingu pri Dunaju se je pripetila krvava rodbinska drama. Zidarski de-lavec Ernest Riedel, katerega so poklicali od dela k njegovi ženi, ki je umirala za jetiko, je svoj ženi z žepnim nožem prerezal vrat in zaklal svojo 4 letno hčerko. Nato se je obesil. Smrtonovorno ranjena žena je klicala na pomoč, nakar so ljudje Riedlu pre-rezali vrstico in ga odpravili v bolnišnico. Žena se bori s smrtjo. Riedla pa je v bolnišnici popadla besnost ter so ga morali v brezupnem stanju odpe-ljati na psihiatrično kliniko.

Problem naših cest

Ljubljana, 7. maja.

Avtomobilski klub v Ljubljani je včeraj po-poldne priredil v svojih klubskih prostorih važno anketo o problemu naših cest in kako bi se iz-vedla rekonstrukcija in njihovo tlakovanje, ki sta z ozirom na naraščajoči avtomobilski promet nuj-no potrebna.

Ankete so se udeležili sami odlični zastop-niki oblasti, samouprav, gospodarskih korporacij, zainteresirane industrije in strokovnjakov. Med drugimi so anketo prisostvovali: gg. podban dr. Pirkmajer, inž. Krajc in inž. Orel za tehnični od-delek banske uprave, inž. Prelovšek, direktor ljubljanskega gradbenega urada, mariborski župan dr. Juvan, celjski župan dr. Gorican, tajniki Zbor-nice za TOI dr. Windscher, dr. Pless in Mohorčič, predsednik inženirske zbornice ing. Mačkovešek, dr. Golia za Zvezo industrijcev in mnogi drugi.

Anketo je otvoril in vodil predsednik avto-mobilskega kluba g. Avgust Praprotnik, ki je po pozdravu vseh prisotnih podelil besedo najprej ing. Prelovšku. Ta je v daljšem referatu podal najprej zgodovinski pregled gradnje cest. Te so stobile z avtomobilskim prometom sedaj v novo fazo. Dosedanje makadamske ceste za avtomobi-lski promet niso primerne, ker pnevmatike se-sajo iz makadamskega tlaka lepilni prah in ga od-stranjujejo. Referent je razdelil tlakovanje cest v dve vrsti: v lažji in cenejši sistem tako imenova-nega vzdrževanja cest, pri katerem se ceste le-pokrivajo z boljšim lepivom, terom ali bitumenom in v drugi, težji in boljši sistem trajne vrednosti, pri katerem se ceste tlakujejo.

Program rekonstrukcije cest v dravski ba-novini bi bil le-ta: državnih cest je 492 km. 139 kilometrov se da vzdrževati po dosedanjem na-činu krpanja, toda z valjanjem. 311 km je ure-diti z valjanjem in s površinsko prevleko. 14 km bo zahtevalo srednje težko cestišče. 28 km pa za-hteva težko cestišče. Na podlagi dosedaj ugotovljenih cen pa bi veljala ta dela 158 milijonov Din. Vzdrževalni stroški bi znesli letno 5 milijonov Din. Denar, potreben za rekonstrukcijo naših cest bi se dobil (v anketah) iz prispevka države, iz odstopljenih državnih davkov, prispevkov banske uprave, prispevkov občin in prispevkov minist-rstva narodnega zdravja in vojnega ministrstva.

Inž. Diviš je podal nekaj važnih strokovnih navodil, potrebnih, predno pristopi Slovenija k izvedbi tega programa. G. Mohorčič je pojasnil sta-lišče gospodarskih slojev, ki so v principu za čim skorajšjo izvedbo tega programa: g. inž. Lenar-čič iz Ribnice na Pohorju pa je poudarjal važnost uporabe domačega kamna zlasti za ceste s tež-kim prometom.

Dr. Juvan, župan Maribora, je predlagal, naj se na anketi opusti strokovna debata, pač pa naj se razpravlja le o finansiranju programa. Za avto-motna mesta je izjavil, da k temu programu ne bi mogla prispevati, ker imajo sama na svojem teritoriju ogromen cestni program.

Podban dr. Pirkmajer je omenjal, da bi bilo težko osnovati državni fond, v katerega bi pri-spevala banovina. Ta ima sama skoraj 4000 km banovinskih cest, za katere mora skrbeti. Po-zdravila pa inicijativo, ki se je pojavila. Banovina bo tudi sama storila vse, da se ceste pri naj-zboljšajo. Pripravila se tudi banovinski cestni fond.

Na podlagi raznih predlogov je bil sprejet le-ta sklep:

Banska uprava se naproša, da osnuje po-seben cestni odbor, v katerega naj bi prišli poleg zastopnikov banske uprave še zastopniki Zbor-nice TOI, Zveze denarnih zavodov, tehniške fa-kultete, Zveze industrijcev, zastopniki avtonom-nih mest, inženirske zbornice, inženirskega dru-štva, avtokluba, Zveze za tujski promet, častnikar-ske organizacije in zastopniki cestnih odborov. Sledil je še krajši razgovor, na kar je s primer-nim nagovorom zaključil anketo podpredsednik Avtokluba inž. Ciril Pavlin.

Dunajska vremenska napoved. Nastopilo bo najprej zapadno vreme z nevihtami, potem pa bo spremenljivo hladnejše vreme. V dveh ali treh dneh je možno, da pride slana.

Nova vladna kriza na Poljskem?

Varšava, 7. maja. n. Sirijo se govorice, da se bo ministrski predsednik polkovnik Sla-wek v kratkem moral umakniti kakemu dru-gemu gospodarsko izvežbanemu pristašu Pi-lsudskega, ki bo moral začeti boj proti težki gospodarski krizi. Odločitve pa nikakor ni pričakovati prej, dokler se ne vrne Pilsudski, ki biva sedaj v Vilni.

Vročina in sneg v Ameriki

Newyork, 7. maja. AA. V mesto in v po-krajino je vdrl val hude vročine. Po poročilih iz Los Angelesa je v raznih krajih Kalifornije zapadel izdaten sneg. Mraz je povzročil v poljedelskih nasadih hudo škodo.

Pogumna letalka

London, 7. maja. AA. Miss Amy Johnson stara 20 let, ki leti sama v lahkem letalu Gipsy iz Anglije v Avstralijo, je prispela sredi iz Dunaja v Carigrad. Pogumna letalka npa, da bo danes dosegla mesto Konja v Mali Aziji.

Razmere v novomeški ženski bolnišnici

Izpred novomeškega sodišča

Novo mesto, 6. maja.

V ponedeljek dne 5. maja t. l. se je pri tukajšnjem okrožnem sodišču pri kazenskem sodniku po-
edincu vršila razprava zoper Marijo Ludviger iz
Novega mesta, radi prestopka po § 104 s. k. z.
Javni tožilec jo je tožil, da je v vlogi od
19. sept. 1929 na komisarija oblastne samouprave
v Ljubljani oddala vlogo, v kateri je obdolžila
upravitelja ženske javne bolnišnice Ludvika Kal-
čiča, da živi na stroške bolnice, ker dobiva jest-
vine iz bolnišnice oziroma na račun iste, da se je
skozi leta nosilo k njemu mleko iz bolnišnice, vsled
česar so bolniki prikrajšani, da ima zalogo drv in
premoga, ki izvira iz bolnišnice, da si pridržuje
tako od kopalnice po 15 Din, da dobiva dnevno
od peka štruco za 20 Din na račun bolnišnice ter
nabavlja perilo za bolnišnico pri svojem najbolj-
šem prijatelju Josipu Ogoreutzu, vsled česar je
treba vprašati, kako je z računom o dobavljenem
perilu.

Preiskava v tej zadevi je tekla že od konca
meseca novembra 1929, ko je vložil radi te zadeve
Ludvik Kalčič ovadbo na javno tožilstvo. Obtoženka
se je tako, kakor v uvodni preiskavi zagovarjala
tudi pri razpravi, da je napisala vlogo in sicer to,
kar je videla na lastne oči ali slišala od ljudi glede
vseh posameznih inkriminacij. Zaslšana je bila
vrsta prič in sicer one, ki so bile zaslšane v uvodni
preiskavi, na novo pa obtoženka mati Jožefa
Ludviger.

Obtoženka se je sklicevala v poizvedbah, kakor
tudi pri glavni razpravi na primarija dr. Gostiho, na
pričo Karolino Zagore in na svojo mater. Priče so
bile izčrpo zaslišane, saj je razprava trajala
od pol 3 popoldne do tričetrt na 11 z odmorom od
sedmih do osmih zvečer.

Zaslišani so bili posamezni dobavitelji živil

V spomin na požar

v Tržiču leta 1811

Spominska procesija sv. Florijana v Tržiču
4. maja 1930.

Odkar je leta 1811. pogorel Tržič, obhajajo
Tržičani dan sv. Florijana kakor zapovedan praznik,
ko počiva vse delo. Vrš se slovesna objubljen
procesija, katere se udeležijo vse mesto in bližnja
okolica. Slika nam kaže le del te procesije. Na nji
vidimo meščansko šolo, požarne brambe, Cirilove
brate, cerkvene pevce, duhovščino, cerkvene pevke
in ženstvo.

80 letna jubilanika

St. Jernej, 5. maja.

Dne 4. maja je v tišem krogu svojih ožjih pri-
jateljev praznovala 80letnico svojega
rojstva g. Ana Lovrenc roj. Jordan iz St. Jerneja

na Dolenjskem. Vkljub visoki starosti je še never-
jetno dobro ohranjena: sveža, živahna in zdravega
humorja. Lase ima še vedno rjave in le redko pre-
tkane s sivimi nitkami.

Z 12 leti je šla od doma, kjer si je s prid-
nostjo svojih rok in poštenjem služila prihranke
za svoja stara leta. Bila pa je tudi prava mati re-
vnim. Mnogim v Siški, na Bledu, St. Petru, Jeseni-
cah in slednjič v Pletterjah je gotovo še dobro v spo-
minu njeno ime. Po neumornih, trudapolnih letih
uživa sedaj že 25 let na svojem posestvu sadove
svojega truda in dela in na večer življenja s pono-
som zre na svojo preteklost. Za vztrajnim in po-
štenim delom zaslužno plačilo. Naj jubilanika ohr-
ni Bog še celo vrsto let zdravo in srečno!

v bolnišnici tako Josip Osolnik, Josip Ogoreutz, Jo-
sip Paučič, ki so vsi potrdili, da je Kalčič blago,
ki ga je prejemal svoječasnno skupno z onim iz bol-
nišnice, pošteno plačal. Nadalje je bil zaslišan tudi
primarij dr. Gostiša zelo izčrpo pol drugo uro,
dalje jetniški paznik Robas Ivan, zasebni udeleže-
nec Ludvik Kalčič, njegova soproga Kalčič Bela,
služkinja Kumer Rozalija, ter Zagore Karolina in
predsednik zdravstvenega okrožja Perko Franc, ki
je omenjal, da so v bolnišnici vladale lepe razmere
in da je bilo vse dobro dotle, ko je prišel v bolniš-
nico bivši sekundarij dr. Petrič, kateremu se je
koncem lanskega leta služba odpovedala. — Pre-
čitane so bile tudi izpovedbe sestre usmiljenke
Valerije Reber, Augustine Primc in Emigdije Pišek.

Po pričevanju priče se je izkazalo, da se Lud-
viku Kalčiču ne more očitati nikakoli nepoštenost,
da mu je bil na srečo dobrobit bolnišnice in da se
je briga za njen prospek.

Prečitali so se tudi spisi preiskave, ki jih je
svoječasnno pri bolnici izpeljal oblastni komisar ter
spisi preiskave, katero je izvedla banska uprava
26. in 27. marca t. l. — Iz zadnjega poročila je bilo
posneti, da so se našli formalni nedostatk, ki pa
niso kaka posledica kake službene malomarnosti
upraviteljeve, da je leta opravljal službo po pred-
pisih jako vestno in je bil zaposlen do najvišje meje
fizične sposobnosti in se je čutili, da je mogel do-
sledje vzdržati pri preveliki zaposlenosti upravne po-
sle v tekočem, da zavod vsled njegovega poslovanja
ni utrpel nikake škode in da se ni v nikakem oziru
okoristil. — Iz cele razprave je razvidno, kakor je
poudarjal zagovornik obtoženke dr. Furlan, da je
bil celoten kazenski proces nekaka borba med pri-
marijem dr. Gostiho in upraviteljem Kalčičem.

Obtoženka Ludviger Marija je bila spoznana
za krivo prestopka po § 104 s. k. z. in obsojena po-
gojno na 180 Din denarne kazni.

Eno najsramotnejših

poglavij

Fantovski poboj pred sodiščem

Maribor, 7. maja.

Med spodnje- in zgornjepleterskimi fanti
je vladalo bojno razmerje; sicer pa je znano,
da je »aufbikserka« žilca ponekod med fanti
precej vznemirljiva in razburljiva. Dne 9. no-
vembra 1929 je prišlo v Spod. Pletterjah med
fanti do tepeža; sredi gneče je padel kot žrtev
posestniški sin Ivan Sagadin. Radi silnega
udarca, ki ga je zadobil očividno z železno
palico, je bila lobanja v gornjem delu desne
senčnice docela zdrobljena, tako da se je lo-
banja pod razpoko udrla v možgansko tvarino.
Težka poškodba je povzročila otrpnenje mož-
ganov; po petdnevnem boju s smrtno je Saga-
din podlegel poškodbam. V zvezi s tem žalost-
nim dogodkom sta sedela včeraj na zatožni
klopi 26letni posestniški sin Anton Kidrič iz
Sp. Pletterj in 24letni posestniški sin Franc
Plajnšek iz Sp. Pletterj, ki se obtožujeta, da sta
se udeležila tepeža, pri katerem je bil Ivan
Sagadin usmrčen, ne da bi se dalo ugotoviti,
kdo je povzročil smrt. Obtožnica pripoveduje,
da so se omenjenega dne nahajali gornje- in
spodnjepleterski fantje v Beraničevi gostilni
v Sp. Pletterjah. V gostilni je vladalo med fanti
najlepše razlopoženje; zdelo se je, da se med
njimi sklepa nekako premirje. Na poti proti
Zg. Pletterjam, kamor so se bili podali vsi fant-
je skupaj, pa je prišlo do prepira med Francem
Kanclerjem iz Zg. Pletterj ter Alojzijem Gajš-
tom iz Sp. Pletterj; Kancler je zgrabil Gajšta
in ga tresel na tla. To je razvnelo vročo kri
fantov, ki so bili spredaj in ki so se preko sta-
rih nasprotstev mirno med seboj razgovarjali.
Priče izpovedujejo, da je nato odjeknil skozi
noč klic »aufbikse« in da se je kmalu nato v
bližini kapele pojavil obtoženi Kidrič, ki je
posvetil Sagadinu v obraz in ga nato v smislu
izpovedb pri udaril z neko »batino« po glavi,
nakar se je Sagadin zrušil na tla. Sodeloval je
pri tem v smislu obtožnice tudi soobdolženec
Plajnšek, ki se obtožuje, da je Sagadina še par-
krat udaril z železno palico po glavi in sicer
potem, ko je že ležal na tleh. Kidrič zatrjuje,
da je Plajnšek pobil Sagadina na tla in da je
on sicer nameraval na tleh ležečega Sagadina
zabosti z nožem, kar je pa opustil. Razpravo je
vodil sodnik okrožnega sodišča Zemljič; dr.
Lešnik in dr. Kolšek prislednika. Obtožbo je za-
etopal drž. pravnik dr. Hojnik. Kidrič je bil
obsojen na 2 leti težke ječe, Plajnšek pa t in
pol leta. Oba zagovornika dr. Snuderl in dr.
Bučar sta vložila priziv.

Ali ste že

poravnali naročnino?

HUMANIK

V BARVAH
PLATNENE D60
PRAVILNA OBLIKA

„Sem tako boječa“

Potvorba matičnega izpiska — pred sodniki

Ljubljana, 7. maja.

Četrta razprava včeraj se je vršila proti Fran-
čiški Z., ženi tesarja, radi predugačenja javnih
listin.

Obdolženka, majhna, mlada kmečka mamica
s svilen ruto na glavi in z obrazom, ki je tako
dekliško mladosten, preprost in naiven, da človeka
kar sree zaboli, ko jo vidi stati pred sodno mizo...
Ta drobna ženska, z očmi tako dobrimi, pohlevnimi
in odkritostnimi — da bi se mogla pregrešiti proti
zakonu...? Ni mogoče! In res ni: Obdolženka je
postala samo žrtev svoje čudovite naivnosti, ne-
uvedenosti in plahosti.

Takole se je bilo zgodilo:

Neko nedeljo, ko je bila obdolženka v hiši
svojega moža sama doma, je prišel k njej neki
Pugelj in navidezno ves ogorčen dejal: »Ta pro-
kleti far, oguljufati me hoče!« In je pokazal obdol-
ženki matični izpisek duhovnega urada ter ji za-
trdil, da mu je župnik namenoma napravil napačni
datum rojstva in smrti otroka. Prosil jo je, naj mu
ona popravi navedeni datum, s čemur mu je ob-
dolženka res kar koj ustregla. Tam, kjer je bilo v
matičnem izpisku označeno, da je bil Pugljev otrok
star pet ur, je na Pugljevo zahtevno predručala
v »pet dni« in tam, kjer je bilo navedeno, da je
otrok umrl 15. jul., je preuredila v »19. jul.« v
dobri veri, da bo tako prav in resnično.

Obdolženka se pred senatom zagovarja, da je
Puglju omenjenega dne ustregla predvsem zato, ker
je bila že v tretjem mesecu nosečnosti in se je bala,
da bi škodovalo otroku, če bi ji Pugelj, ki je menda
dokaj nasilen človek, kaj naredil. Pri tem pa niti
malo ni slutila, da bo Pugelj tako potvorjeni ma-
tični izpisek uporabil v izkoriščevalne namene, ka-
ker se je pozneje zgodilo.

»Zakaj pa ni Pugelj sam predručal datum
v izpisku?«

»Dejal mi je: Saj bi sam naredil, pa bi preveč
grdo napisal.«

»No, saj tudi vi niste bogve kako lepo na-
pisali...«

Ali je nemščina na naših srednjih šolah

potrebna?

XV.

Velečeni gospod urednik, Vaše pismo z
dne 1. t. m. me je našlo v težkem stanju, da pro-
blema ne morem obravnavati tako, kakor bi za-
složil. Vendar hočem povedati svoje misli o oni
točki novega učnega načrta za naše srednje šole,
ki je povzročila pod označenim nadpisom pretres
v našem listu: namreč o nameri, da se poučuj
nemščina tudi na treh humanističnih gimnazijah
naše banovine šele od 5. razreda naprej, kakor na
realnih gimnazijah, torej v manjšem obsegu nego
še sedaj.

Naglasiti moram, da razpravljanja o tem pro-
blemu v naši publicistiki v teku zadnjih 3 let niso
izoblikovala nobenega razloga, ki bi me mogel
nakloniti, da bi bistveno izpremenil svojo sodbo o
pouku živih jezikov na naših srednjih šolah. A v
odgovoru na vprašanje o »nemški ali francoski
orientaciji« sem odgovoril v »Jutru« z dne 20. febr.
1927 med drugim tole: »Sodim, naj bi bil naš
inteligentni naraščaj, ko zapuša srednjo šolo,
enako usposobljen, da se neposredno bogati i s
francosko i z nemško kulturo. S francosko zato,
da nas v ustvarjanju lastne kulture osveži ter pa-
ralizira v naši duševni strukturi oni delež iz dobe
edinstvenosti in vsega mogočnosti nemškega vpliva
na nas, ki tvori oviro organskemu poletu naše
misli in besede. Z nemško iz tehničnih, a predvsem
praktičnih razlogov, brez primere vsakršne senti-
mentalnosti: ker je treba kulturo močnega ne-
posrednega sosedstva vedno poznati; ker je nemščina
oni jezik, ki skoraj edin nam bo mogel biti doma
še za dolgo dobo ključ do spoznanja ostalih svet-
ovnih kultur in do poglobitve znanstvene orien-
tacije; ker nam potrebe gospodarskega življenja
diktirajo aktivno znanje nemškega jezika.«

K razlogom za učenje francosčine naj dodam
še okoliščino, da je med Srbi izmed svetovnih je-
zikov najbolj razširjena, in da so francoski orien-
tirane tudi njihove knjižnice. Če bi odločala za
nas današnja in bodoča razširjenost jezika, bi
morali dati prednost pač angleščini, ki jo šteje
nad 613 milijonov ljudi za svoj materin jezik,
medtem ko zaostajajo Francozi v tem oziru daleč
za Nemci, Spanci in Rusi.

Med razlogi za zahtevo, naj da srednja šola
v naši banovini svojim absolventom aktivno in
pasivno znanje nemščine, se ne sme prezreti je-
zikovna orientacija naših bibliotek, ki je povsem
drugačnja nego v južnih banovinah. Ta moment, ki
je za izvenšolsko, strokovno in pošolsko izobra-
ževanje našega inteligentnega naraščaja silno
važen, se rad pozablja, zato me tembolj veseli, da
sta ga omenila v »Slovenčev« anketi tudi Finžgar
in Wester. Za razgled v svet in za višjo stro-
kovno izobrazbo nudijo naše biblioteke še nekaj
nemških časopisov, prevodov, strokovnih, literarnih
pripomočkov, enciklopedij itd., a zelo malo v drugih

Še so Vaši zobje zdravi,
če pa svojih ust in zob ne
negujete pravilno, se kmalu
pojavijo znaki bolezni, ki Vam
povzročijo mukepolne ure.
Ognite se temu! Kozarec tople
vode s par kapljicami Odola —
več ne potrebujete.

S tem si dobobra izplaknete
usta, zdrgnite z Odol-pasto za
zobe, — najprimernejše po vsa-
kem obedu — temeljito svoje
zobe: to je najboljša metoda
negovanja zob in ust.

»Ja, veste pa grozil je, da bo svojo sestro za-
žgal. Zato sem se ga tako bala.«

»No, saj niste tako švoh.«

»Svoh nisem, sem pa tako boječa.«

Po ugotovitvi, da Puglja k razpravi ne bo, ker
je pobegnil iz vasi, se je senat umaknil na posve-
tovanje in razglasil sodbo: Obdolženka Z. Franči-
ška se obsodi v plačilo 180 Din denarne kazni, v
plačilo stroškov kazenskega postopanja in takse v
znesku 50 Din, v slučaju neizterljivosti pa na 3 dni
zapore. Senat se je prepiral, da obdolženka ni v
zlobnem namenu predručala datum v matičnem
izpisku. Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo
njeno neoporečnost in dejstvo, da je bila zapeljana

svetovnih jezikih. In to se ne da izpremeniti čez
noč ali na zapoved, zlasti ne, če je treba vedno
računati z budžetnimi možnostmi.

Tudi v interesu naših nacionalnih znanosti
želim, naj bi bili zlasti absolventi naših humani-
stičnih gimnazij v nemščini tako izurjeni, da bi jim
ne delala nikakih težav, če se hočejo na univerzi
posvetiti študiju domače zgodovine ali literature.
V nemškem jeziku je pisana dolga vrsta virov,
ki jih morajo umeti, listin, predgovorov, pisem,
filoloških del, kritik, pesmi itd. A tudi raba nemške
specialne literature jim je čisto absolutno potrebna.
Študij naše reformacije in romantike, orientacija
v problemih našega prešernoslovja itd. itd. je
brez znanja nemščine sploh nemogoča stvar. Težko
najdem za seminar nalogo, kjer bi kandidatu znanje
nemščine ne bilo potrebno. A z realnih gimnazij
bo prihajalo vedno manj kandidatov, katerim bi
nemški tekst ne delal obutne težave in ali celo
prevelike ovire.

Zagovarjam torej smernico, naj bi se po-
učevala vsaj na naših humanističnih gimnazijah
nemščina od prvega razreda naprej kakor doslej.
To storim tem laže, ker vem, da je za onega na-
šega dijaka, ki se hoče s četrtnim razredom ali
z nižjim tečajnim izpitom od gimnazije posloviti,
v praktičnem življenju znanje nemščine smotre-
nejše, koristnejše in torej potrebnejše nego znanje
katerega koli drugega svetovnega jezika.

O pouku francosčine na humanističnih gim-
nazijah pa sodim, da se prični v višjih razredih,
ko se je učenec že toliko seznanil z latinščino, da
mu vtegne to pri učenju romanskega jezika ko-
ristiti. Predlagam to, ker vem, da more biti tako
do mature tudi za francosčno rezultat isti kakor
za nemščino, za učenje katere nima dijak v la-
tinščini nobene opore.

Preprečiti se mora seveda vsaka možnost,
da bi se naš pouk nemščine izrabljal v podpiranje
starega nemškutarstva ali škiljenja čez severno mejo.
Toda za našo nacionalno miselnost vendar ne more
biti opasno, če se začne pouk nemščine v naših
humanističnih gimnazijah v prvem namersto v petem
razredu, in če so absolventi zavodov, kjer imz
sedaj naš narodni jezik isto pozicijo kakor prej
nemški, nemščini res tudi večji! Vkljub germani-
zatoričnim nakanom avstrijske vlade so zadrževali
Slovenci skozi stoletja nemški naval, a poskusom.
nemško-nacionalnih profesorjev, da bi pri pouku
nemščine vplivali tudi na narodno orientacijo slo-
venskih dijakov, se je smejalo že več generacij
našega dijaštva. Kakor so izgubili veljavno razlogi,
ki jih navaja Jagić v »Spomeniku svojega života«
v pojasnilo, zakaj je začel v nemškem jeziku iz-
dajati »Archiv für slavische Philologie«, in kakor
so minili časi, ko je bila nemščina za slovenske
filologe občevalni jezik, tako se tudi časi, ko je
šlo na naših srednjih šolah za vprašanje: sloven-
ščina ali nemščina, in ko je bila pri nas nemška
beseda že ob sebi politično geslo, nikoli več ne
vrnejo. Danes smo tudi mi državni narod in z
Nemci v Avstriji ali v rajhu enakopravni! Vsak
napačen političen vpliv nemščine bo umel profesor,
ki so ga poslane na zavod naše oblasti, v kali
zadušiti. A proti vsem krivim vrednotenjem nemške
— a tudi vsake druge literature — poznam še eno
uspešno sredstvo: našim srednješolcem se naj da
v roke drobna, a jedrnata informativna knjižica
o svetovni literaturi, njenih strujah in vrhovih.
Taka knjižica bi tvorila literarni evropski okvir
za germanista, romanista, slovenista in zgodovinarja
in bi bila učencu kažipot za presojo literarne sile
posameznih narodov.

Računati moramo z dvema posebnima mo-
mentoma: da za inteligentni naraščaj naših južnih
bratov znanje nemščine nima istega pomena kakor
za našega, in da svojim dijakom ne smemo na-
kladati težjih bremen nego jih imajo dijaki v ostalih
banovinah.

Ker so naši razlogi tehtni, smemo zahtevati
izjemo, da se vsaj del naših dijakov bolj usposobi
za operiranje z nemščino nego njihovi južni to-
variši. Za doseg enakosti v obremenitvah bi jaz
uporabil načelo, ki je bilo odločilno pri novih
predpisih za maturo, potem pa predpisati tudi
francoščino za višje razrede humanističnih gim-
nazij kot obvezen predmet. A še druge rešitve
prihajajo v poštev: odločitev staršev, ali se naj
uči njihov otrok nemščine ali francoščine; fran-
coščine kot neobvezen predmet.

Se nekaj, gospod urednik: ankete utegnejo
biti zelo koristna stvar, toda nikar ne precejujte
slovenskega lista in ne mislite, da morejo v
tem primeru one same kaj spremeniti, pa naj si
tudi izživijo v tako soglasno željo kakor pričujoča
Prosvetni svet je menda že napravil svoj sklep.
Dr. Fran Kidrič

Kaj pravite?

Naročnik, velik prijatelj umetnosti, nam piše:

Res so lepi novi plakati za letošnji jubilejni velesojem. Samo škoda, da sem take vrste reklamo že videl nekje tiskano. Bilo je v neki nemški knjigi o reklamah, — naslov sem že pozabil, — zelo podobna kompozicija, na ljubljanskem lepaku so le barve in pa klobuk malo drugačne. Morda ima uradništvo na razpolago to knjigo in lahko samo primerja? Žirija, ki je prisodila temu osnutku prvo nagrado, najbrže te knjige ni imela.

Urednik odgovarja: Knjiga, o kateri pišete, mi ni znana. Morda pa kdo drugi naših brancev ve kaj bolj natančnega o idejnem vzoru originalnega ljubljanskega plakata. Sicer pa drevi poprašam sam našega uradniškega knjižničarja, ki ima v evidenci vse kipe, knjige, slike in figure, originalne in posnete.

Litijski cestni odbor

Iz delovanja litijskega cestnega odbora v l. 1929

Litija, 6. maja.

Pretekli mesec se je vršila seja cestnega odbora v Litiji ob navzočnosti vseh odbornikov. Na seji se je obravnavala obračuna za leto 1929. Cestni načelnik g. župan Hinko Lebišnik je podal daljšo izčrpano poročilo o celotnem delovanju odbora, iz katerega posnemamo sledeče zanimive podatke: Cestni odbor je oskrboval 180 km cestnih prog in je bilo na te ceste speljanega okoli 1000 kubičnih metrov gramozja oziroma točnega kamna. Za vožnjo in dobavo tega materiala se je izplačalo Din 484.120.—. Novih cestnih ograj iz hrastovega lesa se je napravilo 2275 metrov, za kar se je izdalo s popravili starih ramp Din 83.503.—. Za pomožne delavce, ki so bili zaposleni pri nasipanju, razširjenju cest itd. za 3216 dni Din 127.896.—. Za odvoz blata se je izdalo za 173 dnevni vožnji Din 23.725.—.

Novi mostovi so se zgradili: Na Dolah železo-betonski dolg 6 m; na Jezeh pri Litiji železo-betonski 11,5 m dolg, 8 m dolg na Raspotju, železo-betonski 5 m dolg v Reki, 6 m dolg na Savi. — Od večjih del: 77 m dolga betonska škarpna na Savi, dalje preureditev ceste od Zagorja proti Trbovljam, kjer se je cesta primerno razširila in so samo betonska dela pod Križanicem stala nad 40.000 Din. — V občestni jarki se je položilo za boljši odtok vode 1300 m različnih cev, kar je stalo Din 49.402. Skupni stroški znašajo Din 1.135.903.—. Največ stroškov je povzročila cesta Zagorje—Izlake, potem Litija—Smarčno —Bogenšpek—Pustjavar.

Ugotovljeno je bilo, da je stanje cest v litijskem cestnem okolišu z ozirom na splošno slabo in mokro zimsko vreme ter znanjšane prispevke od strani banovine absolutno zadovoljivo in neprimerno zboljšano. Soglasno je bil nato obračun sprejet z zahvalo vodstvu za ves trud in napor, ki ga ima s težavami in nevarnostnim poslom za izboljšanje cest.

Koledar

Četrtek, 8. maja: Prikazen Mihaela, nadangela.

Osebnosti

— Poroka. Dne 4. maja se je poročil na Poljsku Mr. Frank Kudernač, Gloversville-N. J., z gđ. Mijo Ropanova iz ugledne rodbine Ropanove iz Ljubljane pri Celju. Obilo sreče! Novoporočenca odpotujeta v Ameriko. Želim srečno potovanje! — Poročil se je na Brezjah gosp. Egon Goslar, črkostavec v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani z gđ. Mary Schweigerjevo, hčerko ljubljanskega zobozdravnika dr. Avg. Schweigerja.

Mala kronika

★ Birmovanje v lavantinski škofiji. V dekaniji Maribor levi breg se vrši letos birmovanje po sledečem redu: v četrtek, dne 15. maja, pri Sv. Martinu pri Vurbergu; v soboto 17. maja pri Gornji sv. Kungoti; v nedeljo 18. maja pri Sv. Marjeti ob Pesnici; v ponedeljek 19. maja pri Sv. Barbari pri Vurbergu; v torek 20. maja v Kamnici pri Mariboru; v sredo 21. maja pri Sv. Križu pri Mariboru; v četrtek 22. maja pri Sv. Marjeti v Selnici ob Dravi; v soboto

Zobozdravnik Dr. JOSIP TAVČAR

Gledališka ulica 4 — od četrtega do nedelje na ordinira. Od ponedeljka dalje vsak dan razen soboto popoldne. 7—1, 4—7

Guy de Maupassant:

Vrvica

(Nadaljevanje.)

Nenadoma se oglasi boben na dvorišču pred hišo. Vse plane pokonci ter s polnimi usti in servijetami v rokah hiti k vratom in k oknu; samo nekaj starih možakarjev je mirno jedlo dalje.

Občinski sluga je prenehal bobnati in naglašujoč tam, kjer je bilo najmanj potrebno, začel klicati z razklanjen glasom:

»Prebivalec Godervillea in končno vsem onim, ki so bili danes na sejmšču... se daje na znanje, da je bila na cesti... ki vodi iz Bezevillea, davi med deveto in deseto uro izgubljena črna usnjena denarnica... v kateri je bilo petsto frankov in nekaj trgovskih listin... Kdor jo je našel, se prosi, naj jo takoj prinese na županstvo ali pa gospodu Fortunetu Houlberjeu iz Mannevillea... Za nagrado dobi dvajset frankov!«

Klicar je odšel naprej. V daljavi je bilo še enkrat slišati zamolklo bobnanje in slab bobnarjev glas.

Zdaj so govorili samo o izgubljeni denarnici in razpravljali ali bo stari Houlbreque še kedaj videl svojo listnico ali ne.

Pogovarjali so se in mirno jedli naprej. Ko so ravno popili kavo, se pojavi v vratih povešeni orožniški oddelka in kratko vpraša:

»Ali je tukaj gospod Hauchecorne iz Brénutaja?«

»Da, tukaj sem!« odgovori stari Hauchecorne, ki je sedel na nasprotnem koncu mize.

24. maja pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu; v nedeljo 25. maja pri Sv. Petru pod Mariborom.

★ Banovec v Ameriki. Svetozar Banovec je pel v nedeljo 27. aprila v Chicagi, in sicer v La Salle hotelu. Koncert so aranžirale soproje jugoslovanskega, češkoslovskega in poljskega konzula, torej je bil to nekaj slovanski koncert.

★ Izlet Jadranske straže v Split, Solin in Trogir o binokostnih dneh 7., 8., 9. in 10. junija. Še nekaj dni nas loči od zaključka prijav, le še nekaj dni potem in poleteli bomo z belim labudom po valovih sinjega Jadrana v reprezentančno mesto našega pomorstva. Mimo znamenitih letovišč severnega Jadrana, mimo košatega in poraslega Raba, mimo trgovskega Šibenika ob obali južne Dalmacije v veliko luko Split. Koliko praporov na jamborih jadrnic, parnikov velikih in malih nas bo pozdravljalo na binokostno nedeljo. Stopili bomo na francosko obalo. Siroko asfaltirana cesta, v ozadju palače, spomeniki v ogradju palače Dioklecijana, ki pričajo o najrazličnejših kulturah, v ospredju palme, visoke in košate in vse to razsvetljuje zdravo južno sonce. Mar smo v Nici? Ali smo v muzeju? Ne, v jugoslovanskem Splitu, kojega vsak kamen je zgodovinskega pomena. Le še nekaj dni nas loči in zaključimo prijave. Še je nekaj mest v A in B razredu prostih, tudi za pomladke je še nekaj prostora. Opozorjamo ponovno na bežeči čas. Prijavite se nemudoma. Razred A Din 900 ter vlak z vpisnino Din 60; razred B Din 700 z vlakom in vpisnino Din 45 in za pomladke ter dijake in dijakine 430 Din. To so malenkostne vsote za res udobno potovanje štirih dni. Zahtevajte takoj prospekte. Prijave sprejme profesor F. Sič, Ljubljana, Vogelna ulica 3 do 15. maja.

Ljubljana

Dramatičen beg po asfaltu

Ljubljana, 7. maja.

Policijski voz je zelen. To ve vsak Ljubljančan. Ne ve pa, da so tudi obrabi gostov tega voza navadno zeleni, menda samo jeze, da so se doli prijeti in prepeljati s tem vozom. Ta voz je prišel snovi v stik s slovensko lahko atletiko in je menda vzrok, da je bil postavljen snovi nov ljubljanski rekord na kratke razdalje.

To je bilo pa tako: Pred masivnimi vrati jetnišnice se je ustavil policijski voz. Vrata se odpro in iz voza stopijo po rangi: najprej stražnik v čedni zlikani uniformi, nato starejši jetnik z obrazom, kakor da bi hotel reči: »Aha, saj tukaj sem pa doma!«, za njim pa še mlad fante, bledga obraza. Fant je neke nekega ukradel in je imel smolo, da so ga prijeli. Odpro se tudi vrata jetnišnice in prikaže se najprej ogromen šop ključev, za njim pa ječar. Stražnik hoče izročiti prvega jetnika ječarju, tedaj pa se spusti drugi jetnik v beg in jo ucvre, kar more po asfaltne hodniku. Stražnik spusti prvega in plane za mladim beguncem po cesti. Ljudi je bilo na cesti polno, iz vseh pisarn in delavnic in s kolezdov so

Majski pevec

Kmalu, kmalu ga bom poslušal... Ne vem, odkod so vzeli pesniki pravljico o vrtinici, katero baje slavec opeva. Vrtinice pač ne bodo rastle v vlažnem, gostem grmovju, kjer živa slavec kakor miš med spodnjim vejicem pa kakor vrabec obrača suho lansko listje, pod katerim najde svoje umazano kosilo. Sploh ima pevec ljubezni jako skromno bivališče, in namesto vrtinice so v bližini vedno same žabe...

Ko izgine v daljavi na barju ognjena solnčna krogla in vodna gladina zažari v rdeči luči, — zlezejo po tleh prve sence in zadonijo grgrajoči votli večerni glasovi. Neumljeno regljanje tisočih žab prekine včasih rezki presekani krik strgarja, ki drvi z odprtimi peroti na dolgih nogah skozi visoko travo tako naglo, da je težko za trenutek zagledati njegov temni hrbet. Potem prileti kakor iz vode nizko in zategnjeno votlo ukanje: bobnarica ima ta ljubki glas, katerega se ne vaden človek lahko prestraši.

★ Osebe, ki so krvno, kožno ali živčno bolne, dosežejo z naravno »Franz-Josef-grenično redno prebavo. Specialisti z visokim slovesom potrjujejo, da so v vsakem oziru zadovoljni z učinkom staroznane »Franz-Josef-vode. »Franz-Josef-grenična se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ Ministrstvo za javna dela je odobrilo za Ljubljano nekaj novih telefonskih relacij s sledečimi nemškimi centralami: Regensburg (70.95 Din); Augsburg, Nürnberg in Fürth na Bavarskem (84.15 Din); Frankfurt ob Meni in Stuttgart (90.75 Din); ter za Bremen in Stettin (103.95 Din). V oklepaju označeni znesek je telefonska taksa za en trinitutni telefonski pogovor.

★ Pevskim društvom priporoča Jugoslovanska knjigarna sledeče skladbe: Adamič Emil: Nočne pesmi; samospevi za nizki glas s klavirjem, Din 24. — Adamič Karlo: Slovenski akordi I-II zv., moški in mešani zbori. Vsaka zbirka Din 30. — Aljaž Jakob: Mešani in moški zbori, I-VIII. zv. (III. zvezek je razprodan) po Din 10, IX. zv. Din 16. — Bajuk Marko: Slovenske narodne pesmi za moški, mešani in ženski zbor, IV. zv. Din 16, V. zv. Din 18; Narodne. 10 pesmi za moški, mešani in ženski zbor Din 14. — Balatka-Simončič: Pesmarica moških zborov, Din 36. — Druževič Hinko: Lira. Pesmarica za moški zbor I-II. zv. po Din 28. — Gram Anton: Peti venček slovenskih narodnih pesmi za moški in mešani zbor, Din 16. — Hladnik Ignacij: Desetero moških zborov, Din 20.

★ Mednarodni jubilejni velesojem v Budimpešti je brezdvomno ena najbolje organiziranih naprav 42. potovalnih birojev na Ogrskem in v 13 zunanjih državah je dovolilo olajšave razstavljalcem in obiskovalcem, tako da je pot z sejmisko izkaznico za 25—30% znižana od Pariza do Bagdada in od Helsinkia do Palerma in sicer po železnici, na parobrodih in z letali. Na tem sejmu, ki traja do 12. maja, imajo svoje posebne paviljone poleg Francije Jugoslavija, Poljska, Grška in Italija.

★ Največji reveži so slepci. Spominjajte se jih! »Dom slepih« ima položnico 14672.

Kaj bo danes?

Drama: Pustolov pred vrati. Premijera. Red A.

Opera: Zaprla.

Lekarni: Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marijin trg 5 in Mr. Kurali, Gosposvetska c. 10.

○ Maša zadušnica za blagopokojnega predsednika Z. S. V. Martina Colariča bo dne 12. maja, v ponedeljek ob 7 v frančiškanski cerkvi. Vabimo tovariše in sorodne organizacije. Obiščajni vsakoletni naš skupni sestanek je zopet na Brezjah dne 10. avgusta. — Glavni odbor Z. S. V. v Ljubljani.

○ Mestna občina gradi trafiko. Na Ilirskem trgu postavlja sedaj zidarijo malo, okroglo stavbo, v premeru široko komaj poldrug meter. Ljudje ugibljejo, kaj bo to: ali vodnjak — ne vodnjak ne more biti, ima zadrževala — ali podstavek za nov spomenik, ali bo to morda tovarniški dimnik, pa tovarne ni nikjer? To bo v resnici kiosk za trafiko. Trafika na tem trgu je bila preje v sosednji hiši. Trafikant pa je že poldrugo leto prostil, naj mu dovolijo zgraditi kiosk. Mestna občina se je odločila, da bo kiosk zgradila sama, tako da bo v skladu z okolico. Mestna občina namerava še drugod zgraditi take kioske in jih oddati trafikantom v najem, da tako prepreči, da bi grde barake kazile lice mesta.

○ Strojniki in kurjači se organizirajo. V nedeljo, dne 4. t. m., se je vršil v Ljubljani redni mesečni sestanek Osrednjega društva strojnikov in kurjačev z društvom izprašanih strojnikov iz Zagreba. Sprejeta je bila važna resolucija, s katero je bilo sklenjeno, da je ustanovi zveza vseh izprašanih strojnikov kraljevine Jugoslavije v obrambo pravic strojnikov, ki dosedaj niso zaščiteni. Slovenski strojniki popolnoma soglašajo z enakimi sklepi zagrebškega in belgrajskega društva strojnikov.

○ Československá Obec v Ljubljani. V nedeljo, dne 11. t. m., splošni výlet do Kranja, spojen s hostovanjem našega loutkového divadélka v tamnim Národním domě. Sraz učastníků o půl sedmé hodině ranní na hlavním nádraží. — O slavu jízdného zažádáno. Členové, kteří najedou do Kranje, nechtě se korporativně účastní uvítání výpravy Federace strojůvůd v Československé Republice, která přijede na hlavní nádraží v neděli, dne 11. t. m. o 9.15 hodině ranní. — Při prohlídce města budmež ochotnými průvodci a tlumočníky.

○ Pevski zbor Slovenskega učiteljskega je bil koncem marca in začetkom aprila na Československem ter absolvirat tam celo vrsto koncertov, ki so mu prinesli priznanje celega češkega glasbenega sveta. Zbor je posamezne teške skladbe po zaslugi svojega dirigenta gosp. Steška Kumarja brezhibno naštvrdil ter jih izvajal z vso resnostjo in izredno navdušenostjo. Zborov material je posebno v ženskih glasovih prvovrsten, a tudi moški glasovi so se kaj lepo zllili v harmonično celoto. Ljubljana bo imela priliko slišati ta zbor v soboto, dne 10. t. m., na koncertu v Unionski dvorani. Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni.

○ Mladinski koncert Slovenskega učiteljskega pevskega zbora se bo vršil v nedeljo, dne 11. t. m., ob pol 11 dopoldne v veliki dvorani hotela Union. Pevski zbor Slovenskega učiteljskega bode izvajal na tem koncertu vse one pesmi, katere je pred dobrih mesecem pel češkoslovaški mladini v Budjeviach, Plzni, Pragi, Olomoucu, Brnu, Bratislavi itd. Češka mladina je v mnogobrojnem številu s avto pobožnostjo sprejemala jugoslovanske narodne in umetne pesmi in prepričani smo, da se udeležijo tega koncerta tudi polnoštevilo naša mladina. Med drugim bo imela priliko slišati tudi moravsko narodno Zabužale gore, ki je najljubša pesem češkoslovskega prezidenta Masaryka. Program stane 3 Din, dobi se pri šolskih vodstvih od nosno ravnateljstvih pa tudi v Matici knjigarni. Kdor ima program, ima tudi brezplačen vstop k mladinskemu koncertu.

○ Stavbne nasvete, načrte za novogradnje in adaptacije. Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg 25/I. Telefon 25-80.

Iz društvenega življenja

»Ljubljana« ima danes zvečer ob 8 skupno pevsko vajo. Vsi točni. — Pevovodja.

Umetnostnozgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek, dne 8. maja 1930 ogled stopnišča in kapelice hiše P. Gabrijela Gruberja (sedaj last poštne direkcije) in cerkve sv. Jakoba. Začetek ob 3 popoldne. Zbirališče: Trg Sv. Jakoba. Voditelj: Msgr. Viktor Sleska.

Članom akademskega kluba montanistov! Opozorjamo člane, da se bo danes, 8. t. m. ob pol 18 vršilo v rudarskem paviljonu predavanje ing. V. Kersniča o: »Upravi jamskega obrata«. — Udeležite se predavanja polnoštevilo.

Strokovno in podporno društvo trg. in podjetniških uslužbencev v Ljubljani ima sveto mašo na Rožniku v spomin umrlih članov dne 11. maja ob 9 ter vabi k udeležbi vse člane in prijatelje društva. — Odbor.

spod župani!

Segel je globoko v žep in potegnil kratek košček vrvice.

Župan pa je neverjetno zmajeval z glavo:

»Moj dragi Hauchecorne, o tem me pa ne boste prepričali, da bi bil Malaudain, ki je vendar vse časti vreden mož, imel to vrvico za denarnico.«

Hauchecorne besno vzdigne desnico, pljune v stran, da potrdi svoje poštenje, in ponovi:

»Pa sam Bog ve, da je resnica, kar sem rekel! gospod župan. Sveta resnica! Še enkrat vam pravim, da je tako! Pri moji veri!«

»In ko ste denarnico pobrali,« nadaljuje župan, »ste potem še dolgo iskali po tleh, če ni kak bankovec mogoče izpadel v blato.«

Ubogi revež se je kar dušil od ogorčenja in strahu.

»Le kako more kdo kaj takega reči? Kako si more kar na lepem izmisliti tako laž, samo da bi poštenega človeka spravil ob dobro ime! Kako more kdo kaj takega reči?«

Toda zaman je bilo vse govorjenje in zatrdjevanje, da je nedolžen; niso mu hoteli verjeti.

Privedli so sedlarja Malaudaina, ki je ponovil svojo trditve in jo tudi krepko zagovarjal. Debelo uro sta se pripravila in zmerjala drug drugega. Hauchecorne je zahteval, naj ga preiščejo; a pri njem niso našli ničesar.

Župan je bil v nemajhnih zadregah, pa ga je kar domov poslal rekoč, da bo zadevo predal sodišču, ki bo že ukrenilo svoje.

Glas o dogodku se je raznesel na vse strani. Ko je prišel Hauchecorne z županstva,

se je nabralo okoli njega polno radovednežev, ki so ga izpraševali nekateri resno, drugi pa porogljivo; toda nihče ni bil prav nič ogorčen. Začel je pripovedovati zgodbo o vrvi, pa se mu je vse smejalo. Nihče mu ni verjel.

Šel je dalje. Neprestano so ga ustavljali, in kjer je videl kakega znanca, mu je začel brez konca in kraja praviti kaj se mu je zgodilo, jezil se je in robantil in pred vsakim obrnil vse žope, da bi ja videli, da nima ničesar.

Ljudje pa so mu odgovarjali:

»E, stari lisjak, saj se poznamo!«

To ga je ujezilo. Ko je uvidel, da mu nihče ne verjame, se je kar tresel od togote in gneva.

Ni vedel kaj bi počel, pa je naprej in naprej pripovedoval svoj dogodljaj.

Začelo se je mračiti. Hauchecorne je moral domov. Pridružil se je trem sosedom, ki so korakali proti domu. Pokazal jim je prostor, kjer je pobral konec vrvice, in vso pot na dolgo in široko razkladal kakšne sitnosti je imel radi tega.

Po večerji je krenil na vas in od hiše do hiše pravil kaj se mu je pripetilo. Ali ni ga bilo človeka, ki bi mu bil veroval.

Celo noč ni zatislil očesa.

Drugega dne okoli ene popoldne je dobil stari Houlbreque iz Mannevillea listnico z denarjem in listinami vred nazaj; prinesel mu je Marius Paumelle, Bretonov hlapec iz Ymauvillea.

Hlapec je zatrdil, da je listnico res sam našel na cesti; ker pa ni znal brati, jo je prinesel domov in jo izročil gospodarju.

(Konec sledi.)

Maribor

Škrivnosti fakirstva

Zagir Kan Bei v Mariboru.

Maribor, 7. maja 1930.

Nocoj ob 18 se je zbrala v tukajšnjem narodnem gledališču izbrana družba. Med drugimi so bili navzoči: zdravniki, časniki, policisti, gledališki igralci ter drugi gostje, ki so prisostvovali gotovo zanimivemu predavanju omenjenega fakirja po rodu Indijca. Na odru je bilo nekaj časnika, policijski zdravnik dr. Zorjan, ki je delal beleške.

Kot prva točka je bila prebodenje žeblija skozi jezik. Fakir si je dal z dolgim ostrim žeblijem prebosti jezik, na kar so ga navzoči v tem stanju pritrdili ob mizo s tem, da so ga v mizo zabili s kladivom. Pri tem eksperimentu ni prišlo niti kapljice krvi iz jezika. Nekateri navzoči strokovnjaki zdravniki so bili mnena, da je razlagati to na tak način, da je jezik bil že večkrat preboden, radi česar ni bilo nobene kapljice krvi.

Nato je fakir razbil več steklenic in črepinje istih strel z golimi stopali. Na obeh stopalih je bilo po tem eksperimentu opaziti le komaj znatne podpludbe. Sredi predavanja so nekatere navzoče dame zapustile gledališče.

V hipnotičnem stanju mu je zdravnik dr. Zorjan zabodel iglo skozi obe lici. Pri tem je na enem mestu pritrla kri, sicer je pa ni bilo opaziti. Končno so mu z iglo prebodli lice ob ustnicah, pri čemer tudi ni bilo opaziti sledov krvi.

S tem so bila v glavnem omenjena predavanja zaključena in napovedane nekatere zanimive stvari, ki jih bo predvajal na posebnem večeru. V Mariboru vlada za omenjeni fakirjev večer veliko zanimanje.

□ Izpred tukajšnjega senata. Petorica se je zagovarjala včeraj pred tukajšnjim malim senatom radi zločinov tatvine. 20letni delavec Andrej Delopst iz Zagreba, 29letni mesar-letni vajenec Anton Kozman iz Zagreba ter 28letni mesarski vajenec Josip Gregorc iz Farne vasi se obtožujejo, da so ponoči neznanega dne meseca junija ali julija 1929 v Prevaljah vzeli radi svojega dobička in posesti brez privolenja gostilničarke Ane Stefan sodček piva; razen tega se obtožuje Delopst, da je R. Koropov vzel kokoš. Pred senatom se je nadalje zagovarjal 55letni Martin Fras iz Jirševcev, ker se obtožuje, da je ponoči na 28. marca t. l. v Stražah ukradel Mariji Kumer 4 kokoši; 48letni Blaž Potočnik iz Sp. Leskoveca pa sedi na zatožni klopi, ker je ponoči od 23. februarja na 1. marca t. l. odvzel Juliju Stubičarju dve kokoši. Senat so tvorili sodnik okrožnega sodišča Zemljič kot predsednik, dr. Lešnik in dr. Kolšek prisodnika. Obtožbo je zastopal dr. pravnik dr. Hojnik. Obsojeni so bili: Delopst na štiri mesece težke ječe; Kozman na 14 dni težke ječe; Gregorc na 4 tedne težke ječe; Fras na mesec dni strogega zapora; Potočnik pa na 14 dni strogega zapora.

□ Za lajšanje brezposelnosti. V mesecu aprilu je izdala tukajšnja posredovalnica dela 237 brezposelnim podpor v vrednosti 24.767,75 dinarjev in sicer: 41 brezposelnim rednih podpor v znesku 7021 dinarjev; 46 brezposelnim izrednih podpor v znesku 7500 dinarjev; potni stroški 7 osebam v znesku 852,50; vozovnice za polovično vožnjo 145 osebam v skupni vrednosti 9414,25 dinarjev. — Ugodno je posredovala tukajšnja Borza dela pri 3 uradnih, 110 kvalificiranih delavcih oz. delavkah ter 232 stalnih delavcih oz. delavkah. Od teh zaslužio uradniki in kvalificirani delavci dnevno 30 do 100 dinarjev z vso oskrbo, oziroma 40 do 80 Din dnevno brez oskrbe.

□ Smrtina kosa. Umrl je v starosti 67 let v Kosačkih 162 vinar Julij Hausmeister. Pogreb bo danes ob 16. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča na frančiškansko pokopališče. — V splošni bolnici je umrl v starosti 27 let posestniški sin Avgust Hojnik. Pogreb danes ob 15. uri iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče v Pobrežju.

□ Okrajni čestni odbor v Mariboru javlja, da se bo v sejni dvorani Okrajnega cestnega odbora, Koroška cesta 26-II., dne 13. t. m. ob 9. uri vršila ponovna ustmena licitacija za nabavo gramozja za banovinske in okrajne (obšinske ceste) v območju mariborskega cestnega odbora za proračunsko leto 1930. Natančnejši pogoji so razvidni iz razglašene na uradni deski mestnega magistrata.

□ Angleški krožek priredil v soboto, dne 10. t. m., ob pol 18. uri v dvorani Vesne čajanke z večjim sporedom. Društveni člani ter po njih vpeljeni gostje vladno vabljani.

□ Upokojenci bivše južne železnice, njih vdove in sirote. Prejeli smo: Prizadeji, ki so bili upokojeni pred 1. julijem 1922 naj do 15. maja pošljejo na spodnji naslov sledeče podatke: 1. kdaj je bil upokojen; 2. vdove in sirote: kdaj je umrl mož oziroma mati; 3. koliko znaša pokojnina v kronah in koliko draginska doklada; 4. kak čim je imel upokojenec ob upokojitvi (uradnik, zvičanik, služitelj) in naslov. — I. Kejžar, višji revident v p. Maribor, Aleksandrova cesta 33.

□ Skrb za delanemožne služkinje. S 1. majem t. l. je prešla v smislu svoječasne sklepa mestnega obč. sveta takozvana Fridlova ustanova, obstoječa iz hiše v Gregorčičevi ulici 18 s pripadajočim vrtom, v brezplačno in desetletno upravo tukajšnjega »Marjanišča«. Omenjena hiša v Gregorčičevi ulici se je namreč izpraznila šele s 1. majem, s čimer je stopila v veljavo tozadevna pogodba, sklenjena svojčas med mestno občino ter »Marjaniščem«. Kakor znano se je zavezalo »Marjanišče«, ki skrbi za onemoglo služkinje, dajati stanovanje 5-6 v Maribor pristojnim in delanemožnim služkinjam, razen tega pa tudi potrebuo kurjavo. Tudi se je »Marjanišče« zavezalo plačevati od omenjenih nepremičnin vse druge in druge javne bremen, občina pa ne bo računala »Marjanišče« vodarine, gostiščine in kanalskih pristojbin. Z izročitvijo predmetne ustanove v upravo »Marjanišča«, kar se je izvršilo s 1. majem t. l., je v občinski socialno-skrbsteni politiki in privatni dobrodelni podjetoosti beležiti nov uspeh in pozitivno postavko.

□ Jurjevanje je malodane izginilo v naših krajih. Najbolj se je ohranilo v Prekmurju. Zeleti bi bilo, da se ta lepi narodni običaj na novo pozivi osobito med našo mladino. Adamičovo kolo »Jurjevanje« je zelo priprosto, a učinkovit in ritmično živahen napev. Obnesel bi se povsod na naših izletih in prinesel mladini mnogo veselja in zabave. V Narodnem domu se bo Jurjevanje vršilo na Adamičevi kompoziciji.

Dober okus Vaše kave,

je odvisen od vrste, katero kupujete. Teh vrst je mnogo, dobrih in slabih. Za kavo Hag se zbira samo fine vrste. Pri kavi Hag nimate garancijo samo za kvaliteto, temveč tudi za neškodljivost. Iz kave Hag je odstranjen za mnoge škodljivi kofein, torej ona je kofeina prosta. Kava Hag je dobra in zdrava.

K A V A H A G

Uničevanje hroščev

Letošnje leto je zopet hroščovo leto. Uničevanje hroščev je težavno. Uničevanje je z roko popolnoma nemogoče. Delo in stroški so precejšnji in vendar uspeh ni Bog ve kajšen; vsako tretje do četrto leto imamo zopet hrošče. V Avstriji se delajo letos poskusi, uničiti hrošče in hroščovo zalego in na ta način preprečiti polaganje jajc v zemljo in razvoj črvov. Hrošč ni škodljiv samo, kadar se pojavi, to je vsako tretje do četrto leto na sadnem drevju, temveč tudi njegova ličinka, ki živi v zemlji, grize in se hrani s koreninami v zemlji in na ta način uničuje naše posevke.

Danes se pravi: Če hrošča ne bo, tudi njegove zalege ne bo. S pobiranjem hrošča se pa vendar ne more uspeti pravčasno, namreč preden samica položi jajca za bodoči rod. Ako uspe samica, da položi svoja jajčeca, je ona svojo nalogo opravila in če pride sedaj človeška roka in jo uniči, je s tem doseženo samo to, da hrošči ne brestijo zelenja. Uspeh je samo momentan, po treh letih so njihovi otroci, mladi hrošči, zopet naši nepovabljeni gostje.

V Avstriji so si strokovnjaki postavili novo nalogo: uničiti jajčeca tega skrivnega sovražnika. Na ta način se odkloni škoda, ki jo povzroča hrošč s svojimi črvi, dokler spodjedajo korenine raznih poljedelskih sadežev. Če se uničijo jajčeca, ni črvov, in pozneje tudi hrošči izostanejo.

Uničevanje hroščevih jajčec in deloma samice kakor tudi črvov poizkuša se z apnenim dušikom. Ako sedaj takoj, ko se pojavijo hrošči, potrosimo

naša polja in travnike, vrtove in vinograde z brezoljnim apnenim dušikom, dosežemo s tem, da samica položi svoja jajčeca v zemljo, pomešana z apnenim dušikom. Kaj se v tem slučaju dogodi z nežnimi jajčeci je razumljivo. Kajti če potrosimo apneni dušik z golo roko, lahko nastanejo male rane, razje kožo; zelo nerodno pa je, ako pride apneni dušik slučajno v oči. Ker so jajčeca mnogo nežnejša, je sigurno, da so takoj uničena, ko pridejo v stik z apnenim dušikom, ki nežno kožico na samičinem leglu razje in deloma uniči.

Pri važnih gospodarskih kulturah, kakor pri vinogradu, sadonosnikih, v hmeljišču in pri posevkih, ki pokrivajo direktno površino, se ta način pobiranja dobro izvede. Po 1 ha se namreč priporoča potrositi 400 kg apnenega dušika prvkrat in po 12 dneh zopet drugkrat. Potrebuo je, da naši napredni gospodarji in kmetijski strokovnjaki pristopijo takoj k izvedbi teh poizkusov, da bomo v bodoče imeli svoje lastne izkušnje pri naših klimatičnih razmerah. Stroški, ki so v zvezi z zatiranjem hroščev z apnenim dušikom, se razdelijo, kajti apneni dušik je prvotno dušično gnojilo, ki deluje še v prihodnjem letu. Na ta način se uniči hroščev bodoči rod in istočasno obogati zemlja z apnenim dušikom. Ako uspejo z apnenim dušikom uničevati hrošče, potem smo se rešili enega sovražnika poljedelske proizvodnje, ki ogroža stalno vsako tretje ali četrto leto naše pridelke. Pohitimo na poskuse, dokler je še čas. — Ruše, dne 3. maja 1930.

Vinarski kongres

Vinarsko društvo za Dravsko banovino bo imelo svoj občni zbor v dneh 28., 29. in 30. maja 1930 v Ljutomeru. Prvi dan se vrši popoldne seja delegatov ter seja glavnega odbora društva. Najvažnejše pa so razprave prihodnjega dne (na praznik) in sicer so začno ob pol devetih. Na dnevnem redu so sledeči referati: Pridelovanje kvalitetnih vin (ing. Ivo Zupanič, referent za vinogradništvo pri banski upravi), Aktuelne težkoče in zadeve vinogradništva (Joško Glaser, upravnik banovinske trsnice in drevsnice v Kapeli), Poročilo o I. vsevinarskem kongresu v Belgradu (Lovro Petovar, veleposestnik v Ivanjkoveh), nato bodo razpravljali po običajnem dnevnem redu občnega zbora. Zadnji dan si bodo udeleženci ogledali nekatere vzorne vinograde, kleti in drevsnice. Nadalje se vrši po kongresu in občnem zboru tradicionalna konjska dirka na Cvenu pri Ljutomeru.

Nova industrijska d. d. v Belgradu. Trg. minister je potrdil pravila nove ind. d. d. v Belgradu pod firmo: Industrija lakov, firmeža in barv z glavnico 1 milij. Din.; emisijski tečaj za delnico nom. 500 Din je 550 Din.

Stavbna družba d. d. v Ljubljani ima občni zbor 19. maja ob pol 17 v Kred. zavodu.

Fuzija bank. Kakor poročajo zagrebški listi, se bo »Trgovačka banka« v Zemunu fuzionirala z »Dunavsko banko« v Belgradu. — Dunavska banka v Belgradu je imela koncem 1928 pri glavnici 13 milj. 264 milj. upnikov in je izkazala 0,25 milj. čistega dobička (dividenda?). Trgov. banka v Zemunu ima 3 milj. glavnice ter 10,5 milj. tujih sredstev. Čisti dobiček v l. 1928 je znašal 0,4 milj in je znašala dividenda 7%. Oba zavoda bosta razpolagala s 36,9 milj. tujih sredstev.

Italijansko posojilo v Ameriki. »Società Idroelettrica Piemonte« je najela v Newyorku posojilo 15 milijonov dolarjev. Obveznice je plasirala »Banka americana Blair Corporations«. Del obveznic se je prodal na švicarskem in holandskem trgu. Ze več let je bilo v Italiji prepovedano najemati posojilo v inozemstvu in, najetje posojila turinske družbe se smatra kot pričetek nove finančne politike, ki gre za tem, da privabi v Italijo čimveč tuje kapitala.

Promet v efektih je znašal 6286 kom. za 1,34 milj. Din (1928 14.948 kom. za 2,14 milj.).

Borza

Dne 7. maja 1930.

DENAR

Devizni tečaji so bili tudi danes nekoliko čvrstejši; promet je bil srednji, največ je bilo še v devizi Praga. Narodna banka je intervenirala v vseh zaključenih devizah.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2277 bl., Berlin 1348,75—1351,75 (1350,25), Bruselj 789,12 bl., Budimpešta 988,50 bl., Curih 1094,40—1097,40 (1095,90), Dunaj 796,31—799,31 (797,81), London 274,50—275,30 (275,90), Newyork 56,46 bl., Pariz 221,98 bl., Praga 167,17—167,97 (167,57), Trst 295,61—297,61 (296,61).

Zagreb. Amsterdam 2277 bl., Berlin 1348,75—1351,75, Bruselj 789,12 bl., Budimpešta 987—990, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 796,31—799,31, London 274,50—275,30, Newyork 56,36—56,56, Pariz 220,28—222,28, Praga 167,17—167,97, Trst 295,512 297,512. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 4,1 milij. Din.

Belgrad. Berlin 1348,75—1357,5, Budimpešta 987—990, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 796,31—799,31, London 274,50—275,30, Newyork 56,36—56,56, Pariz 220,98—222,98, Praga 167,17—167,97, Milan 295,45—297,45.

Curih. Belgrad 9.1250, Amsterdam 207,75, Atene 6,65, Berlin 123,18, Bruselj 72,025, Budimpešta 90,20 Bukarešt 3,07, Carigrad 2,45, Dunaj 72,80, London 25,0825, Madrid 63,40, Newyork 516,15, Pariz 20,255, Praga 15,29, Sofija 3,74, Trst 27,065, Varšava 57,85, Kopenhagen 198,10, Stockholm 138,65, Oslo 138,10, Helsingfors 12,99.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12,59625, (valuta) 12,485.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tendenca za državne papirje je z izjemo vojne škode, ki se je uvrstila, slabšaja. Tečaji 7% inv. pos. kakor tudi 7% Blera so popustili. Promet je bil znaten samo v vojni škodi in tudi v 7% Bleru. Nekoliko čvrstejši so bančni papirji pri skoro neizpremenjenih tečajih, zaključena pa je bila je Jugobanka. Med industrijskimi papirji je slabši Guttman, uvrstil pa se je Union paromlin.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97 bl., 7% Bler. pos. 83 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 120 den., Praštediona 905 den., Kred. zavod 170 den., Vevče

132 den., Stavbna 40 den., Šešir 105 den., Kranj. ind. 302 zaklj., Ruše 270—280.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 87,25 den., agrari 54,25 den., vojna škoda ar. 428,50—429 (429), kaka 428,50—429 (428, 428,50), 5, 428—429,50 (429, 429,50, 429), 6, 428,50—429,50, 12, 432—432,50 (433, 432), srečke Rdeč. križa 50 den., 8% Blerovo pos. 97,50 bl., 7% Blerovo pos. 84,375—85 (84,50), 7% pos. Drž. hip. banke 84—85,50. Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katoliška 33 den., Poljo 58—59, Kreditna 96—100, Union 196—197, Jugo 80—81 (80—82), Ljublj. kred. 120 den., Medjunarodna 60 den., Narodna 8520—8620, Obrt-an 86 den., Praštediona 903—910, Elno 10, Srbske 178—182, Zemalska 145—149, Industrijske delnice: Nar. sum. 21 den., Guttman 170—171 (175, 170), Slavex 70—74, Slavonija 200 den., Našice 1810—1890, Danica 110—115, Pivara Sar. 150—180, Drava 267 den., Sečerana Osjek 365—380, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 170 den., Brod. vag. 110 den., Union 120—130 (120), Vevče 125 den., Isis 33—40, Ragusea 440 den., Oceania 200 bl., Jad. plov. 508—520, Trboveljska 443—447,50 brez kupona.

Belgrad. Narodna banka 8620—8700, 7% inv. pos. 88, agrari 54—55, vojna škoda 433,50—435, 7% pos. Drž. hip. banke 86.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 94, Wiener Bankverein 18,75, Creditanstalt 51, Escomptegesell 169,50, Zivno 96,90, Aussiger Chemische 192, Mundus 171, Alpine 31,35, Trboveljska 59,00, Kranjska ind. 40, Prager Eisen 382, Leykam 5, Rima Murany 90,75.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno 10 vagonov tramov. Tendence neizpremenjena.

Povpraševanje je za letve, remeljne (2200 kom. v predpisanih dimenzijah), za večjo množino desk 24/12 mm 4 m v predpisanih širinah, za kratice, za filerje, za hrastove kvadrate za italijanske železnice, dobro oblesane 24×24 do 50×50, od 2,30 m dalje, za orehove hlode od 70 cm srednjega premera naprej.

Zito

Položaj na svetovnem žitnem trgu kakor tudi na našem domačem postaja nekoliko prijaznejši ter je opaziti zlasti pri nas, da so vsi trgovci s pšenico popolnoma ustavili ponujanje blaga v pričakovanju višjih cen. Tudi v koruzi, ki je v poslednjih dneh doživljala skoraj besno, je položaj boljši. Na drugi strani je opaziti intenzivnejše zanimanje in povpraševanje po blagu, kar ima za posledico večjo živahnost na trgu. Tudi promet se je danes nekoliko izboljšal. V glavnem pa so ostale cene še neizpremenjene.

Ljubljana. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica bač. 80 kg 2% 252,50—255, 78 kg 245,50—247,50, 77 kg 237,50—240, rž bač. 78—74 kg 197,50, koruza promptna 135—137,50, za junij 140—142,50, ječmen bač. 66 do 67 kg 167,50—170, 62—63 kg 162,50—165, oves bač. 180—185, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana plač. po prejemu 400—405.

Zaključen je bil 1 vagon pšenice. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Notacije so ostale neizpremenjene. Promet: 7 vagonov pšenice, 3 vagone ječmena, 25 vagonov koruze, 1 vagon moke, 1 vagon otrobov. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence prijazna. Promet srednji. Pšenica maj 20,22—20,30, zaklj. 20,25—20,26, jun. 20,41—20,48, zaklj. 20,43—20,44, okt. 19,30—19,40, zaklj. 19,35—19,36, rž maj 10,50—10,70, jun. 10,55—10,80, zaklj. 10,55—10,57, okt. 12,24—12,35, zaklj. 12,33—12,34, koruza maj 11,66—11,72, zaklj. 11,70—11,70, jul. 11,69—11,76, zaklj. 11,75—11,77, tranzit maj 10,70—10,78, zaklj. 10,75—10,78.

Živina

Ljubljanski sejem. Na sejem dne 7. t. m. je znašal dogon (v oklepajih število prodanih glav): konj 291 (57), krav 63 (29), volov 58 (26), telet 11 (7) in prašičkov za rejo 418 (390). Kupčija je bila razmeroma živahna, zlasti pa s prašički za rejo. Cene so za vole nekoliko oslabele; notirali so (v oklepajih cene zadnjega sejma 16. aprila 1930): voli 1. 10 (10,2), II. 9—9,50 (9,50), III. 8—8,50 (8,50), krava debele 5—7 (5—7), klobasariče 4—5 (4—5), teleta 14,50—15,50 (14,50—16); vse v Din za kg žive teže; prašički so se trgovali po velikosti po 250—400 Din za komad.

Semena

Črna detelja. Večja naročila so vsled poznege časa izostala in prihajajo le še manjša ponaročila. Cena je čvrsta in izgleda, da tisti, katerim je blago ostalo, tega ne obžalujejo, ker si obetajo, da bo prihodnje leto cena boljša. Mi notiramo danes za najlepše blago Din 15 in za cenejše 13,50 dinarjev.

Lucerna. Vsled letošnje izredno nizke cene se je seje več kakor sicer. Cena za prav čedno seme je Din 12,50 do Din 15.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 8. maja: 12.30 Reproduk. glasba — 13.30 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba — 13.30 Iz današnjih dnevnikov — 17.30 Koncert Radio-orkestra — 18.30 Slovenske in ameriške pesmi pojeta: miss Ellenor Cook in miss Camilla Edward — 18.30 Dr. Jože Lavrič: Iz finančnega gospodarstva — 19. Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina — 19.30 Dr. Razem: O domoljubju — 20. Koncertni večer. Sodelujejo: Slovenski vokalni kvintet (slovenske narodne), baritonist g. Anton Subelj, prof. Ivan Noč (poljoča žaga), pri klavirju gđ. Marica Vogelink. — 22. Casovna napoved in poročila — 22.15 Koncert Radio-orkestra.

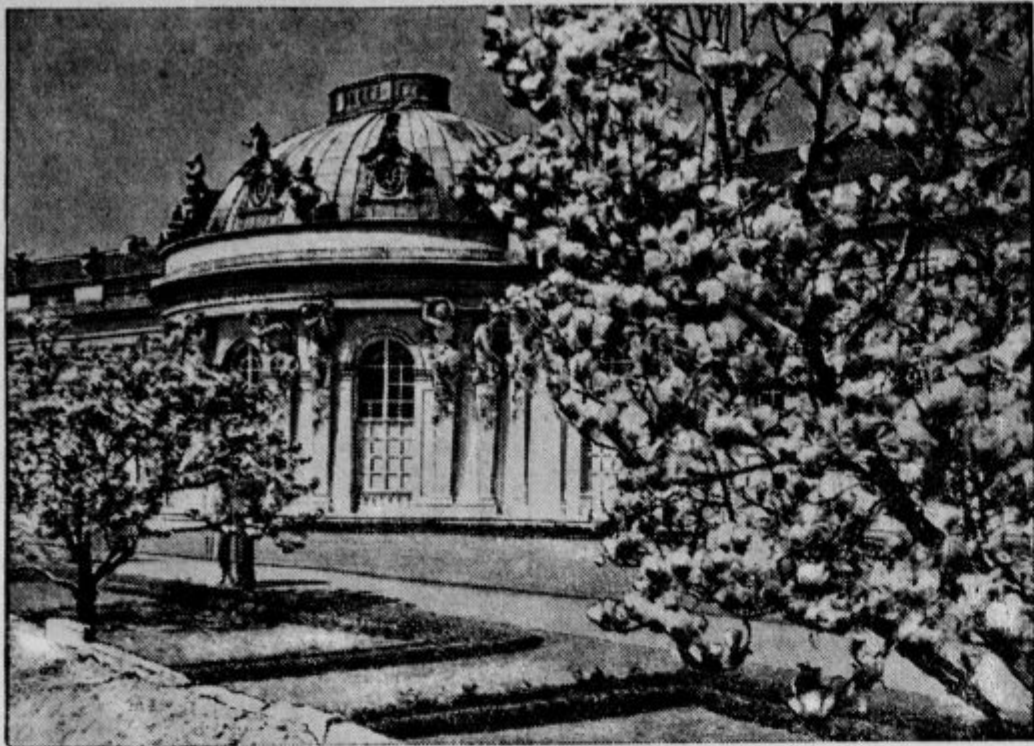
Petek, 9. maja: 12.30 Reproducirana glasba. — 13.30 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Prof. Fr. Pengov: Iz socialne fizike. — 19. Gospodinjka ura, gđ. Cilka Krekova. — 19.30 Dr. Stanko Leben: Italijansščina. — 20. Glasbeno predavanje, dr. Pavel Kozina. — 20.30 Pevski koncert gospe Staller-Stotterjeve. — 21. Koncert Radio-orkestra. — 22. Casovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Belgrad: 12.40 Koncert Radio-kvarteta. — 18. aNrodne na harmoniki. — 20. Koncert komorne glasbe: eMdelsohnov večer. — 21. Opera ura: Arije in dueti. — Budimpešta: 12.05 Koncert ciganskega orkestra. — 17. Plošče. — 18.35 Koncert na cimbale. — 19.30 »Il trovatore«, opera, nato koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 20 »Musikant«, opera. — Milan: 17. Koncert orkestra. — 20.30 Simfonični koncert, nato zabavna glasba. — Praga: 21.40 Štiri ukrajinske narodne pesmi. — 22.20 Koncert sodobne glasbe. — Langenberg: 20.05 VIII. Simfonija (Mahler za soli, dva mešana zbora, otroški zbor, orkester in orgle). — Rim: 21.07 »Cardaška kneginja«, opereta. — Berlin: 20.30 Zabavni koncert. — Toulouse: 19. Orkestralni koncert. — 19.30 Koncert orkestra. — 20.25 Pesmi ir arije. — M. Ostrava: 19.05 Orkestralni koncert. — 20. Koncert simfonične glasbe. — 22.30 Koncert sodobne glasbe.

HUMANIK

V pomladnem cvetju.

V puščavi zakopana mesta

Cela mesta so ohranjena — Libijsko-punski spomenik — Oljna industrija

Francozi, ki danes v Afriki z velikopoteznimi izkopavanji spravljajo zopet na dan staro kulturo, še daleč niso prvi pri tem delu. Že za cesarja Nerona, leta 65 po Kristusu, je prišel neki mož iz Kartagine, ki je denarja vedno potrebnemu cesarju sporočil, da je v nekem podzemskem zidovju v Kartagini našel več zlatnikov. Misli pa, da to šele začetek nadaljnjih najdb in da si mora tu na vsak način nahajati pravilni zaklad ustanoviteljice Kartagine — Dido. Cesar Nero je dal možu, ki se je imenoval Basus, na razpolago 300 vojakov, s katerimi naj bi iskal zaklad. Kmalu se je pa pokazalo, da je to število za sistematično prekopavanje kartaginskih razvalin mnogo premajhno, zato so najeli tudi velik del domačega prebivalstva. Vse iskanje pa je bilo zastonj in Basus je moral cesarju sporočiti svoj neuspeh. Cesar ga je spodil preiskati; če ne bo ničesar našel, bo pribit na križ. Nesrečni mož je še enkrat zastonj iskal zaklad in se končno sam usmrtil. Tako se je končalo prvo veliko izkopavanje.

Šele 1800 let pozneje so zopet prišli ljudje z motikami in lopatami in izkopali so zaporedoma priče že davno izginolega antičnega sveta, stare kulture Feničanov, velikih sijajnih mest. Pri večini drugih izkopavanj so našli samo pokopališča, posamezne mavzoleje, poslopja ali spomenike, če izvzamemo Pompeje. V teh delih severne Afrike pa so prišli na dan cela mesta z vsemi svojimi napravami, cestami, trgi, javnimi in zasebnimi poslopi, pokopališči, spomeniki. Seveda samo v obliki razvalin, vendar pa tako ohranjeni, da si lahko do podrobnosti predstavljamo nekdanja mesta s svojim bogatim notranjim življenjem. Za to se imamo v veliki meri zahvaliti Arabcem, ki so le malo zidali in zato tudi malo podirali ter se v ostalem niso brigali za razvaline propadlih mest; veter jih je pokril s peskom in zemljo in tako so ostale ohranjene.

1100 let je trajalo gospodstvo Arabcev in Turkov, nato so prišli Evropejci. Njihov prvi nastop je bil seveda škodljiv za stare razvaline. Srditi boji novih osvajalcev z Mavri so marsikaj uničili, tudi so vojaki ponovno uporabljali napisne kamne in reliefe kot tarče za strelske vaje. Razvaline so novim naseljencem dobro došle kot stavbeni material in tako je mnogo dragocenih starin šlo v nič.

Kmalu so pa posebno komisijo poverili, da je nadzorovala izkopavanja in ščitila starine. Še pred tem časom so se vršili tudi prvi poizkusi, da bi važne in ogrožene starine

spravili v muzeje. Seveda so pri tem večkrat premalo pazili, za kar je naslednja zgodba poučen zgled:

Pri Douggi, južno od Tunisa, nedaleč od morja, se je nahajal velik libijsko-punski spomenik, torej še predrimski, častni grob, ki je bil mogoče kedaj že uporabljen. Sodijo, da je iz četrtega stoletja pred Kristusom, nekateri učenjaki pa trdijo, da je še starejši. Je to štirioglasta, trinadstropna zgradba, zaključena zgornaj s piramido, na kateri je bil napis v punskem in libijskem jeziku. Ker so stari spomeniki v libijskem jeziku zelo redki, je bila ta plošča neprecenljive vrednosti za znanost. Še predno so Francozi zasedli te kraje, je angleški konzul izposloval, da je smel odstraniti ploščo. Poslal jo je v Britanski muzej. Z delom je poveril nekaj Arabcev. Te so zalibog premalo nadzorovali. Posrečilo se jim je sicer, da so ploščo odstranili, pri tem pa so postopali tako barbarsko, da so ta 30 m visok spomenik skoro porušili, izruvali so kamne, jih metali na tla in pri tem razbili krasne stebre. Francozi so sedaj ta spomenik zopet restavriral, vendar pa manjka napisna plošča.

Danes seveda vse drugače postopajo in so pri izkopavanjih silno previdni. Samo tiste predmete, ki so premakljivi in lahko prenosljivi, shranijo v muzeje. Že do leta 1890 so našli in rešili nad 30.000 napisov, število, katero pa sistematično izkopavanje v Alžiru in Tunisu daleč prekaša.

Posebne zanimivosti so našli v Cezareji. To mesto si je izbral za svojo prestolico kralj Juba II., ki je bil za Avgusta vzgojen v Rimu. Navdušen pristaš grške kulture, je sam pisateljaval in pisal tudi znanstvene razprave o geografiji in umetnostni zgodovini. In v Cezareji so našli celo vrsto kipov, ki se od ostalih kopij grške kulture močno razlikujejo in ki so se razkrili kot posnetki klasičnih in predklasičnih del. Smatrajo, da so to kipi muzeja kralja Jube, ki jih je za svoje studije zbral in tu postavil.

V Kartagini so našli popisane svinčene plošče, na katerih so obupani fanatiki klicali na pomoč duha umrlih. In sicer je šlo za strastne ljubitelje konjskih dirk, ki so s takimi sredstvi hoteli uničiti konje svojih tekmecev. Tu beremo: Zaklinjam te, duh predčasno umrlega: oviraj konje, čijih imena prilagam, zaviraj njihov tek, njihovo moč, njihovo dihanje, njihovo hitrost, vzemi jim zmago, pobij jih, da jutri ne bodo mogli na dirkališču niti dirkati niti zmagati, marveč da bodo popadali s svojimi vozniki vred.

Če se obrnemo od pokopališč k samim mestom, najdemo vedno kaj zelo zanimivega. Tako so našli pri Gatesu, rimskem Augarmisu, središče nekdanjega pridobivanja olja. Tu so takrat rastle tisočere oljke in še danes najdemo stiskalnice za olje, s katerimi so pridobivali iz oljk dragoceno tekočino, in na kilometre cevi, po katerih je teklo olje naravnost v pristanišče do ladij, da so si na ta način prihranili prevozne stroške. Je to v glavnem enak sistem kakor danes pri petroleju in tudi takrat že so obstojale velike trgovske in industrijske družbe. V zvezi s temi velikimi podjetji lahko razumemo tudi pravilno bogastvo posameznih v tistem času ter njihove krasne in dragocene grobove.

Zadnje čase izkopavajo staro mesto Timgad, ki so ga Rimljani imenovali Thamugadi, katero je puščavski pesek popolnoma pokril. Izkopali so že forum, tržnico, ki jo je sezidal neki bogat meščan, kopališča s pripravi za gretje vode — našli so celo ostanke premoga. V mnogih hišah so našli še dobro ohranjene cevi za osrednjo kurjavo. V forumu so našli male igralne mizice z neokretnimi ribami, za meščane in vojake, da so si pri čakanju krajšali čas. Tam je tudi napis: Loviti, kopati se, igrati se, smejati se, to je življenje.

Boljševiki niso zadovoljni z Gandijem

Ena zadnjih števil »Krasnaja Gazeta« obravnava Gandijevo indsko gibanje in kar nič ne odobrava Gandijeve taktike. Po mnenju boljševikov Gandi samo zadržuje pravo revolucijo in ako bo uspel in kolikor bo uspel, bo pomagal do oblasti le indskemu meščanstvu. Gandijevo oznanjanje neoborožene revolucije nima nobenega pomena. Boljševiki pravijo, da je Gandi Tolstoj Indije, ki ovira narod pri pravi revoluciji. Sovjeti morajo zato nastopiti proti Gandijevemu gibanju prav tako, kakor se bore v Evropi proti socialni demokraciji.

Gandija, tako pravi »Krasnaja Gazeta«, podpira vseindski kongres, ki je organ indske buržoazije. Zato mora biti navodilo indskim komunistom le sledeče: boj proti Gandiju na celi črti.

„Strah in trepet“ Chicaga pred sodiščem

Redkokdaj je za kak proces v Chicagu vladalo toliko zanimanje, kakor za proces proti zloglasnemu kralju vlomilcev in tihotapeu alkohola Thomasu Curtleyu. Toda tudi varnostni ukrepi policije so bili izredni. V razpravnih dvorani ni bilo nič manj kakor 22 stražnikov in množica detektivov. Thomas Curtley, pred katerim je trepetal ves Chicago, je bil obtožen osemkratnega umora, številnih vlomov, požiganja in tihotapljenja alkohola. Curtley je namreč imel bogato skladišče pri tihotapljenega alkohola, in ko so ga odkrili, je podtaknil ogenj, da se maščuje nad stražniki, ki so bili notri. Pri tej priliki sta zgorela dva stražnika. Po tem dogodku se je Curtley skrival pri svojih prijateljih in ker mu je vse imetje zgorelo, si je poskusil pridobiti novo, in sicer z ropom in vlomom. Ob priliki neke svečanosti v stanovanju mehiškega poslanstva se je pojavil v maski fotografiskega reporterja in zaprosil navzoče, da mu dovolijo posneti sliko za »Morning Post«. Njegovi prošnji so seveda ustregli in ga celo povabili za mizo. Za to gostoljubnost pa se je zahvalil na ta način, da je v neki sosednji sobi napadel mehiškega poslanika in ga oropal.

Kmalu za tem je Curtley izvršil napad na blagajno neke družbe za omnibuse. Pri belem dnevu je vdrl v urad, ubil oba blagajnika in oropal blagajno. Med begom pa je še ustrelil troje ljudi. Nato se celo leto ni o njem ničesar slišalo in redarstvo je mislilo, da je izginil iz Chicaga. Toda nekega dne je dobila policija pismo, v katerem je bilo povedano Curtleyevo sedanje bivališče. Neki njegov drug ga je iz maščevanja izdal. Takoj so poslali na lice mesta četo 40 stražnikov, katerim se je posrečilo, da so aretirali Curtleya. Že tedaj je Curtley zagrozil, da se bo krvavo maščeval nad izdajalcem, katerega je medtem spoznal. Tri tedne za tem se je Curtleyu posrečilo, da je pobegnil iz zapore in še istega večera so našli v bližini kolodvora truplo znane tihotapea alkohola. V njegovem žepu so našli listek, na katerem so bile napisane besede: »Smrt izdajci! Curtley.« Zopet so minili meseci, dokler se končno ni policiji posrečilo, da je zopet aretirala Curtleya. To pot pa so bolje stražili, tako da se mu ponoven poskus bega ni posrečil.

— PEGE —
odstrani tako in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalo-
ga: »Cosmochemia, Zagreb, Smičklasova 23. Telefon 49-99

Pred sodiščem Curtley ni hotel dati nobene izjave. Na vprašanja predsednika, če se čuti krivega, je skomizgnil z rameni. Niti zahteva državnega pravdnika, da se ga obsodi na smrt, ga ni pripravila na to, da bi govoril. Šele, ko ga je porota proglasila za krivega in ga je sodišče obsodilo na smrt, se je Curtley obrnil proti paznikom in zavpil z besnim glasom: »Zal mi je, da nisem tudi koga izmed vas poslal na drugi svet!«

Smrt ga je preganjala

Neke nedelje v aprilu se je peljal znám štokholmski športnik inženier Karl Plym skupno s svojim bratom Gustavom v motornem čolnu k svoji poletni vili, ki jo ima med pečinami ob morju. Karl Plym je kljub svojim 30 letom tudi v inozemstvu zelo čistan konstruktor jadrnic in motornih čolnov. Po smrti svojega očeta je prevzel ladjedelnico pri Stockholmu in je v teku let zgradil mnogo jaht in motornih čolnov za bogate Svede in tudi za inozemce.

Tiste nedelje se mu je pripetila nesreča, ki bi lahko imela težje posledice. Čolnov motor je eksplodiral in s težavo sta se z bratom rešila na kopno. Naslednjo nedeljo sta napravila zopet, topot z malo družbo, izlet k vili. Po malem prigrizku, ki so ga imeli tam, se je družba razkropila po nevarnih skalah ob morju. Ko je gospa Plym lezla po skalah, da bi prišla do vode, je nenadoma začela šibke klice na pomoč in opazila svojega svaka Gustava, da leži napol v vodi. Može so ga prenesli v vilo. Preveč se je približal nevarnim skalam, spodrsnilo mu je in strmoglavil je navzdol.

Brat Karel, ki je imel svojega mlajšega brata zelo rad, je bil v skrbeh radi njega in je zato telefonično naročil iz Stockholma sanitetno letalo, ki je kmalu prispelo z mehanikom in bolniškim strežnikom. Med tem je preskrbel vse potrebno za ugoden prevoz ponesrečenega brata.

Toda smrt se je zarotila nad obema bratoma in jih ni izpustila iz svojih krempljev. Med poletom v Stockholm je letalo padlo v morje, najbrže radi prevelike obremenitve. Ko so potnike rešili, so ugotovili, da je Gustav Plym smrtnonevarno ranjen, ostali nepoškodovani, Karl Plym pa je bil mrtev...

Smešnice

Ferčnik: »Danes se pa radio ne sliši dobro.«

Verdnik: »Pa še eno okno odprj, morda bo potem bolje.«

Zena (čemerno): »Vedno ti samo nogo met roji po glavi. Stavim, da niti ne veš, kdaj sva se vzela.«

Mož: »O, prav dobro vem. Bilo je takrat, ko je Ilirija zmagala nad Haškom s 4 proti 1.«

Radioemanelsko termalno kopališče
DOLENJSKE TOPLICE
(Toplice pri Novem mestu)
so edino in trajno sigurno zdravilno sredstvo pri reumatizmu, neuragijah, ženskih boleznih itd.
— Kopališče napravo so vseskozi neposredno na izvirih. — Sezona od 1. maja do 30. septembra.
— Zeleniška postaja Straža-Toplice, dolenska železnica. — Zahtevajte prospekte, — Cene znižane, posebno v pred- in po sezoni.

Modne novosti

1. Potni komplet iz dimasto-modrega tweeda in z mornarsko-modrimi obšivi; obleka z gubami ob strani, plašč nekoliko krajši nego obleka, z gubo na hrbtu.

2. Kostim peščeno sive barve; gladka vrhnja jopica po raglanskem kroju, ovrtnik v obliki trobarvnega šala; krilo gladko, zapeto ob strani.

3. Ensemble iz križastega volnenega blaga; obleka z obšivi enotne barve, dolga vrhnja jopka moškega kroja, ovrtnik obšit kakor obleka.

4. Bluza iz rožnate krepp-georgette z dimasto-rujavimi obšivi, ovrtnik v obliki šala.

5. Enostavna bluza iz umetne svile, dečji ovrtnik, gumbni obrohek, pas in manšete.

6. Dražestna bluza iz vzorčnega chiffona s primerno podloženim ovrtnikom v obliki cape.

7. Obleka iz krepp-caid-a, bluza s poševno tekočimi gubicami, ovrtnik v obliki pentlje, krilo gladko.

8. Mladostna bluza iz svilene voile; zapenja se ob strani pod gubicami, ovrtnik iz batista, zavezan v pentljo.

Abdul Hadi Khan, novi afganski poslanik v Berlinu, zapušča palačo nemškega državnega predsednika, katerega je izročil svoje poverljive listine.

Celje

Popravek. V našem včerajšnjem poročilu o obnem zboru Kat. prosvetnega društva v Celju je med novozvoljenimi odborniki v sled neliube in nehotene pomote izostalo ime novozvoljenega odbornika g. Franca Lukmana, kateteta v Celju, kar s tem popravljamo.

Pobegnil je neznanom od svoje skrbnice Marije Leskovske v Sodnijski ulici 10 letni Martin Gačner, učenec 2. razreda mestne osnovne šole. Dne 3. maja ga je Leskovska poslala v trgovino nakupiti raznih stvari. Fant je naročilo lepo izvršil in kupljeno položil pred prag stanovanja Leskovske. Priložil pa je listek s sporočilom, da odide k svoji materi v Zabukovec. Leskovska se je takoj informirala v Zabukovec, a fanta tja ni bilo. Očitno se je klati po Celju ali okolici. Delež je za svoja leta nekoliko veliki, oblečen v rjavo obleko in golglat.

Inozemske telefonske zveze Zaleca. Zalec v Savinjski dolini je dobil direktne zveze s Prago, Regensburgom, Münchendom, Fürt in Bayern, Frankfurtom am Main, Berlinom, Gorico, Trstom, Benetkami in Reko.

Ptuj

Nova avtobusna proga. Kakor smo zvedeli, bo tukajšnji avtopodjetnik g. Stanko Vesenjak prišel z rednimi avtovožnjami v Haloze. Vsi Ptujčani so to novico z veseljem pozdravili, saj je taka zveza nujna potreba ne samo Haloze, temveč tudi Ptuja.

Skrajna potreba. Cesta proti kolodvoru je nasuta s kamenjem že od zime sem, ni pa še do danes ta gramoz razbit in zvaljan, da so vozovi in avtomobili primorani iz mesta voziti na kolodvor po ljutomerski cesti, torej po ovinkih.

Lep okrasek. Na poti proti kolodvoru je nasajen nov prav ličen vrtiček z raznim grmičevjem ob Matzovem skladišču proti hiši odvetnika dr. Fermevca. Ta nasadek je prav lep okrasek kolodvorskega okoliša.

Da se je spomnilo. Te dni je nehala v nekdanji Planinski hiši v Vošnjakovci ulici izvrševati gostilničarsko obrt gospa Ana Slavinec, ki je gostilno imela dolgo dobo 38 let in je poleg gostilne Mahorič in Zupančič bila ena narodnozavednih slovenskih gostiln v Ptuj.

Tlakovanje ceste. Na Bregu se tlakuje ves prostor pred Strašilovo gostilno.

Drvenje z avti, motocikli in kolesi je tudi po našem mestu in je prav grda razvada! Pa prej se taki vozači ne bodo spametovali, dokler se ne pripeti par nesreč.

Izlet avstrijskih avtomobilistov. V nedeljo je večje število avtomobilistov iz Gradca obiskalo naše mesto. Po ogledovanju mesta so se izletniki pokrepčali v hotelu Osterberger, kjer jih je v imenu slovenskih vinogradnikov ter kot predsednik Osrednje vinarske in sadjarske zadruge povabil g. Robert Kušar. Istega dne so se vrnili v Avstrijo.

Novo mesto

POZAR V GOTNI VASI.

Novo mesto, 6. maja.

Ob četrti na štiri zjutraj dne 6. maja je zahtela sirena na rotovžu v znamenje, da gori. Gorelo je v Gotni vasi bajta g. Bona, za hišo g. Mahkota. Bajta je bila čisto zapuščena in malone v razvalinah. G. Bon je itak že mislil podreti: zato ni preveč velike škode, pač pa bi bilo lahko usodno za ves gorenji konec vasi, ker se nahaja okoli pogoščarja par s slamo kritih poslopj, ki bi se bila čisto gotovo vnela, ko bi veter ne bil vlek na nasprotno stran proti potoku.

Kakor se zdi, je nekdo najbrže nalašč zažgal, ker so ljudje slišali neko vriskanje. Nek moški glas jih je celo pozival, naj gredo gledat, kaj se godi znanj. Kmalu nato so pa opazili ogenj. Novomeško gasilno društvo je bilo v četrt ure po alarmu že v akciji in ni bilo treba šmihelemu gas. društvu, ki je prispelo tja nekaj pozneje, prijeti za nobeno delo več.

Na florjanovo nedeljo dne 4. maja 1930 je imelo naše prostovoljno gasilno društvo svojo običajno sv. mašo pri Božjem grobu ob pol 10 dopoldne h kateri je povabilo tudi okoliška novostanovljena prostovoljna gasilna društva, kakor Smihel, Smolenja vas in Kamence, ki so se mnogostevisno odzvala.

Isti dan je imelo naše godbeno društvo svoj prvi promenade koncert na trgu Kraljeviča Petra.

Popoldne je bila veselica smihelskega gasilnega društva v Smihelu na vrtu g. Pleškota.

Kamnik

Ljudski oder v Ljubljani uprizori v soboto, dne 10. maja ob 8 zvečer v »Kamniškem domu« Mathalbejevo dramo v 3 dejanjih »Reka«. Predprodaja vstopnic v trafikih Vremsak na Šutni.

V nedeljo, dne 11. maja ob pol 4 popoldne v »Društvenem domu« v Mekinjah Nastrojevo veseloigro v 3 dejanjih »Utopljena«. Predprodaja vstopnic v trgovini Hočevar na Šutni. Cenjeno občinstvo opozarjamo, naj ne zamudi prilike si ogledati ti dve predstavi.

Jesenice

Obrtno društvo na Jesenicah priredi ob priliki 10-letnice obstoja veliki obrtniški tabor združen s slavnostnim razvijem in blagoslovitvijo društvenega prapora. Prosimo vsa društva, da na ta dan to je 10. avgusta letos ne prireajo svojih prireditvev. Apeliramo na obrtnišvo Gorenjske, da se te velike obrtne slavnosti polnoštevisno udeleži.

Murska Sobota

Stijanj nastop kvarteta iz Ljubljane. Z veliko nestopnostjo je javnost pričakovala napovedani pevski nastop kvarteta iz Ljubljane. Koncert se je vršil v soboto zvečer. Brez prefravanja se lahko trdi, da je koncert zelo dobro uspel in je bil za Soboto res nekaj posebnega. Pevec, ki so prišli, da bi nam pokazali lepoto slovenske pesni, izrekamo prisrčno zahvalo.

Pri strojanju se ponesrečil. V tukajšnji bolnišnici so pripeljali iz Gancan mladenčca Žalika Jožefa, ki je postal žrtev strojanja. Fantje so si privoščili to posebnost, da niso streljali z močnim, marveč so zavrteli luknjo v neki štor in so nasipali vanjo sodnik. V trenutku, ko se je fant sklanjal nad luknjo, je padla njegovemu sosedu škrta s cigarete. Smotnik se je takoj ugrizel in z vsjo silo butnil njemu v obraz. Najbolj so pri tem trpele oči, tako da fant trenutno ne more gledati. Dobil pa je tudi drugače močne opekline.

Usodna treska. Dvajsetletnega Čmol Jozefa je zadela usodna nesreča. Na polje je vozil gnoj. Ko je korakal ob vozu, se mu je v levo nogo hipoma zapelila treska. Fant je iz vlekel in je šel dalje, ko da se ni nič zgodilo. Dva, tri dni je bilo vse v redu. Potem pa je fant naenkrat začutil silne bolečine ne samo v nogi, marveč po vsem telesu. Udje so mu začeli postajati trdi, tako

da se polagoma niti zganiti ni mogel. Ko so domači spoznali, da gre za zastrupljenje, so fanta prepeljali v tukajšnje bolnišnico. Ali ostane pri življenju, je tekoče vprašanje.

Trbovlje

Vest o razpustu obč. odbora v Trbovljah se je bliskovito razširila med prebivalstvom. Delavstvo se hoče po deputaciji informirati o zadevi in so o tem obveščene razne visoke osebe. Beležimo to kot kronisti.

Glasbena matica v Trbovljah. Pri nas in v Hrastniku imamo večje število godbenikov, ki se smejo šteti med umetnike svoje stroke. Veliko je takih, ki so študirali godbo na raznih konservatorijih, družabno pa so skoro vsi osamljeni. Zadnje čase je bila dana pobuda, da bi se ustanovila glasbena matica za Trbovlje, da bi od glasbene in pevske umetnosti tudi drugi kaj imeli. Če gledamo v seznam teh oseb kot: gg. dr. Neuberger, Dirmajer, Rožanc, Pušnik, Mol, Marin, Jager, Rems, Hudarin, Vizjak, ga. Voduškova, gđc. Lukanova in še veliko drugih, razvidimo, da bi se dalo nekaj ustvariti. Kakš stvar napreduje, bomo poročali. Isto velja za pevce, katerih je temeljito izvežbanih veliko število. Začetek je seveda težak, ker so tu razni predsodki, a bi se dali premestiti.

Konjice

Umrl je na pljučnici Emil, enoletni sinček drž. cestarja g. Hrasana v Tepanju. — V Bežini pa je umrl 73 let stari viničar Matija Koluh na srčni naduhi. N. p. v m.!

Tombola. Veliki rdeči lepaki naznanjajo, da se vrši 29. maja v Konjicah tombola v korist Prostovoljnega gasilnega društva. Dobitkov je 800.

Florjanovo nedeljo je tukajšnje gasilno društvo proslavilo s tem, da je moštvo v uniformah z g. Dobnikom na čelu prisostvovalo sv. maši. — Popoldne pa se je vršila na čast sv. Florjana k Sv. Ani zaobljubljena procesija, katere se je udeležilo izredno veliko ljudstva.

Cepiljenje proti kozam. Ta teden se vrši za občine Konjice trg, Konjice okolica, Bežino in Tepanje uradno brezplačno cepiljenje proti kozam.

Prepogoste so motnje pri električni razsvetljavi. Kje je vzrok?

Majski hrošč je napovedala šolska mladina neizprosen boj, uničuje jih v velikih množinah. Krajni šolski odbor je določil nagrado po 1 Din za liter hrošče. Zato postaja boj hroščev za oblahek prav resen...

Rogaška slatina

Sprememba v občinskem odboru. Kraljevska banška uprava dravske banovine je razrešila dosedanjega podžupana gosp. Kristofa Spaniček in mesto njega imenovala v zastopstvo občine posestnika Florjana Krušič, ki pa se je imenovanju zahvalil. Kdo bo sedaj imenovan za namestnika se še ne ve.

Križovsko bralno društvo je ponavljalo v nedeljo igro »Deseti brate«. Igralci so storili svojo častno dolžnost, obisk pa je bil bolj slab. Lep dan je izvalil pač ljudi v prelepo maravo in se temu ni študiti.

Vače

Zadnjič je bil v »Slovenec« dopis iz Vač, ki pa ni bil čisto točen. Blagoslavljanje vojno-spominskega zvona bo 11. maja, ne 4. maja. Tudi ne bodo imena padlih na zvonu, ampak na posebni spominski plošči, videni v steno zvonika. Blagoslavljal bo zvon g. dekan iz Moravč, govoril bo zastopnik Zveze slovenskih vojakov g. Bonač. Popoldne bo veselica v korist zvona. Pride zagorska godba. Nastopi novi zbor, ki ga vežba g. Rogelj na orglah, ki so bile te dni ugašene in jim je mojster g. Jenko dal nov principal. Ta teden pa bodo dekleta po vaseh pletle vence in fantje pripravljali mlaje in bo to dan, kakršnih so Vače še malo videle.

Vavta vas

Napredujemo, napredujemo, sicer počasi a sigurno. No pa tudi počasi se daleč pride. V četrtek 1. maja je začel voziti po naših cestah avto za osebni promet, in sicer vozi iz Črmošnjice na Toplice in naprej v Novo mesto, kamor dospe nekaj minut pred 8. nazaj v Črmošnjice se pa vrata iz Novega mesta popoldne ob pol 2. Kakor je začetek pokazal, bo prometa dovolj. Cena 1 Din za 1 km vožnje. Čast podjetnikom: gg. Kulovec, Škedelj in Kokolj.

Cerknica

Ceste so pri nas najbolj vsakdanje poglavje. Zdaj se vendar enkrat nahaja cesta z Rakeka do Cerknice, dolgotrajni strah vseh avtomobilistov in furmanov, v dostojnem in življenju varnem stanju. Grajati pa je treba naravnost brezmiselno obsekavanje lip in kostanjev ob cesti, ki so bile njen edini okras in privlačnost, ker teče po silno pustem kraju. Mislim, da ni to v nikogar interesu, kakaj kakšen praktičen pomen naj bi imelo sekiranje vrhov v višini 6—7 m. Obsekali bi veje na cesti do višine 4, kvečjemu 5 m, to za promet z lesom in poletu s senom čez in čez zadostuje. Tako pa se uničuje s tem spet neka naša posebnost, ki jo dolgujemo že 40 let sem takratnemu župniku Janezu Hladniku, ki je vse ceste po naši dolini obsadil s sadnim drevjem, lipami in kostanji. Nič smisla za take reči!

Les so zdaj nekoliko prenehali voziti, ker je nastopilo oranje in druga poljska dela.

Pametna je naredba občinskega sveta, po kateri ne sme nihče po občinskih cestah voziti več kot 1800 kg in pa da morajo vsi novi vozovi imeti široka kolesa. Tako bo vendar enkrat ponehalo brezumno izrabljanje cest in živine.

Brezalkoholne pijače — jogurt in zepelin je začel izdelovati tovarnar sodavice g. A. Zgonc. Nabavil je potrebne stroje iz Zagreba in poenostavil dostavljanje po gostilnah s tem, da je kupil nov tovorni Ford. Izletniki abstinenti bodo imeli pri nas veliko brezalkoholno izbiro.

Umrl je v občinski ubožnici 92letni Janez Kosmač, popolnoma zapuščen, tako da menda ni v vsej Cerknici pet ljudi, ki bi vedeli, kako se piše. Pod večer ga je grobar peljal na pokopališče. Pri pogrebu sta bila poleg duhovnika še grobar in ministrant in — nikogar več. Mrlič pokopavati je tudi telesno delo usmiljen.

Orehova vas

V nedeljo, dne 11. maja t. l. priredi čebelarstva podružnica zgornje Dravske polje v Orehovi vasi pri čebelnjaku Ivana Rudolfa poučno predavanje. Govornik g. Peternel, ki bo tudi praktično pokazal na A.-Z., dunajskih in navadnih panjih spomladanska opravila. Začetek ob 14. Čebelarstva podružnica tudi oskrbi izdelovanje umetnega satova članom in nečlanom.

Milan Begović

Milan Begović spada med najbolj uspešne pa tudi najbolj produktivne dramatičarje Jugoslavije. Med književniki, ki delujejo v literaturi Jugoslavije, sega njegovo ime nedvomno najdalje. Njegove drame zlasti »Pustolovca« pred vrstijo, so igrali v Pragi, na Dunaju, v Oslu, Bergenu, Sofiji, Brnu, Rimu itd. »Pustolovce« je sprejel, kakor doživljamo, tudi na repertoar pariskega gledališča »Theatre de l'Avenue«, kjer bo madame Falconetti kreirala vlogo Agneze.

Begovičevino ime srečujemo zadnjih 26 let neprestano, na straneh literarnih revij, v podlistkih, v dnevnih časopisih, na repertoarju jugoslovanskih in inozemskih gledališč. Najprej odlični lirik (poleg Nazora, Domjanica in drugih), nato pripovednik, se končno popolnoma posveti dramatik ter zavzame v zadnjem času eno prvih mest med našimi dramskimi avtorji. Poleg tega piše kritike o gledališču, recenzije o domačih in tujih literarnih delih, potopise, prevaja gledališka dela iz francosčine, nemščine, italijansčine, ureja revije (Kritika, Savremeni, Književnik), dopisuje o hrvatski literaturi in gledališču inozemskim časopisom.

Danes v četrtek 8. t. m. zvečer je v dramskem gledališču v Ljubljani premijera Begovičeve drame »Pustolovce« pred vrstijo, ki ji bo avtor prisostvoval osebno.

Jugoslovansko ameriški večer

Američanka Miss Ellenor Cook nastopi skupno z Miss Camillo Edwards, nečakinja tajnika za zunanje zadeve v U. S. A. Mr. H. Stimson-a v petek 9. t. m. v dvorani Delavske zbornice ob 20 uri na Jugoslovansko-amerikanskem večeru.

Sporod je zelo zanimiv, posebno zato, ker bo pela Miss Cook poleg drugih tudi slovenske narodne pesmi v narodni noši. V torek je imela enak koncert v Zagrebu z velikim uspehom. Nadalje so na programu hrvatske, češke, poljske in ruske narodne, ter ameriški jazz.

Miss Cook nastopa v Ameriki že 4 leta in ima pri vsakem nastopu tudi naše pesmi na programu. Vedno napravi tudi kratko predavanje o krasoti naših krajev, ter nas tako zbližuje s tujimi narodi. Mišna osebnost in prisrčnost ji zagotavlja siguren uspeh.

Na pobudo Miss Cook je že mnogo Američanov posetilo naše kraje. Dolžnost nas vseh je, da napolnimo ta večer dvorano do zadnjega kotlička kot so to storili v Zagrebu. Posebno naša ženska društva opozarjamo, da se udeležijo tega večera. Gotovo bo še posebno vsakega zanimalo, kako stopcentna Američanka podaja naše pesmi tako v izgovorjavi kot v načinu.

Vstopnice od 5 do 20 Din se dobijo v Matični knjigarni.

Slovenska Matica

»Slovenska Matica« je razposlala svoje publikacije in sicer:

Pedro Calderon de la Barca: Sodnik Zalamejski v prevodu Otona Zupančiča.

Wl. Rymont: Kmetje in sicer II. ter III. del (Zima — Pomlad) v prevodu dr. Jože Glonarja.

Janko Šleibinger: Publikacije Slovenske Matice od l. 1864. do 1930.

Nova revija, ki jo izdajajo hrvatski franjevci, ima poleg zgodovinsko važne razprave dr. Šimraka o Odnosih Svete Stolice napram pravoslavni cerkvi v primorskih krajih literarno važen esej Petra Grgeca o krizi hrvatske književnosti. Ugledni pisec smatra, da hrvatska lepa beseda in knjiga upada, kar je v zvezi s krizo celokupnega hrvatskega življenja, zlasti z dekadentnim dejstvom, da se je hrvatska inteligenca popolnoma oddelila od ljudstva. Marsikaj, kar Grgec opazuje na Hrvatih, velja tudi za Slovence.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Četrtek, 8. maja: PUSTOLOV PRED VRATL. Premijera. Red A.

Petek, 9. maja: ZA LJUBEZEN SO ZDRAVILA. Red D.

Sobota, 10. maja: KONEC POTI. Red C.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Četrtek, 8. maja: Zaprt.

Petek, 9. maja: Zaprt.

Sobota, 10. maja: MAMZELE NITOUCE. Gostuje gđc. Maria Lubejeva iz Zagreba. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 11. maja: POHUJSANJE V DOLINI SENT FLORJANSKI. Premijera. Izven.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 8. maja ob 20: »CARICINE AMAZONKE«, ab. C. Kuponi.

Petek, 9. maja: Zaprt.

Sobota, 10. maja ob 20: RIGOLETTO. Gostovanje gospe Tinke Wesel-Polla. Navadne operne cene. Kuponi. Zadnjič.

Nedelja, 11. maja ob 16: MATERINSKI DAN, prireditve slovenskega ženskega društva. — Zvečer ob 20: CARICINE AMAZONKE pri znižanih cenah. Kuponi.

Ptujsko gledališče

Ponedeljek, 12. maja ob 20: CARICINE AMAZONKE. Gostovanje Mariborčanov.

Prebavljaj dobro, da ostaneš zdrav.
vživaj
Bullrich-ovo Sol
Idealno sredstvo proti vsem mogočim prebavnim bolečinam, zgag, itd.
100 let v uporabi in nenadkrljivo!
Dobiva se v vseh lekarnah.
A.W.I.C.W. Bullrich Berlin W.57

Sport

Finale prvenstva LNP

Prijatelji nogometa težko pričakujejo nedelje. Saj ni čuda! Na igrišču Ilirije se odigra najvažnejša tekma v Sloveniji. Finalist Ljubljane in prvak Maribora se spoprimeta v odločilni tekmi, ki naj končno javno določi prvaka Slovenije. Ilirija si je po dveletnem presledku zopet osvojila prvenstvo Slovenije. Stvar je pa sedaj druga — že v prvem srečanju v Mariboru je morala Ilirija kloniti pred moštvo Maribora. Sicer jo nekoliko opravičuje dejstvo, da se tekma ni vršila pod takimi okolnostmi kakor bi morala biti pri tako važni tekmi, vendar je za enkrat najvažnejši rezultat in ta je 5 : 3 za Maribor. Naša moštva, posebno Ilirija so že mnogokrat skusila vroča mariborska tla. V prvi vrsti je bila temu kriva mala razsežnost igrišča, kjer Ilirija ni mogla razviti svoje običajne igre. V splošnem se opaža tudi, da se naša moštva na tujih tleh ne bore z istim elanom kot doma. V nedeljo ima Ilirija vsekakor plus radi domačega igrišča, ki je precej večji od mariborskega. Vprašanje je le, ako bo to zadostovalo za zmago, kajti Maribor lahko nastopi z zavestjo, da ima dva gola na dobrem. Kaj to pomeni, vsakdo, ki je že prisostvoval teknam. Verjetno je sicer, da bo zmaga Ilirija, povsem odprto pa je vprašanje ali bo razlika golov zadostovala, da bo kakor do sedaj vedno osvojil prvenstvo ljubljanski klub. Lahko se zgodi, da zmaga Ilirija z dvema goloma razlike, nakaar bi bil potreben podaljšek 2 x 15 min. Ako bi tudi ta ostal neodločen, se mora drugi dan vršiti nova tekma. Seveda so to samo prognoze. Rešitev bo prinesla tekma sama.

Razne sportne vesti

JNZ je na seji v ponedeljek sklenil, da se udeleži s svojo nogometno reprezentanco, tekem za svetovno prvenstvo, ki se bodo vršile v Montevideo. Naša udeležba je pa odvisna od klubov, če bodo hoteli igrati tekme za državno prvenstvo brez igralcev, ki pridejo v poštev za reprezentanco. JNZ bo uvrstil v reprezentančno moštvo predvsem igralce »emigrante«, ki se nahajajo v Franciji, potem šele igralce klubov, ki ne sodelujejo v državnem prvenstvu. Splitski Hajduk je že pristal in izjavil, da dovoli svojim igralcem potovanje v Montevideo. Zvezni kapetan namerava sestaviti moštvo iz naslednjih igralcev: BSK: Marjanovič, Pižmanič, Jugoslavija: Djokić, Hašk: Hiltrec, Concordia: Premrl, Šimšir, Hajduk: Bonafić. Razen teh bi prišli v poštev še: Bilić Miha (Gradjanski 1911), Beleslin (Sand), Ivković, Jokšić (Soko), Mihelič (Gradjanski) in iz Francije: Mihrovič, Colnago, Štefančič, Sekulić. Ker so finančni pogoji Uruguajske nogometne zveze zelo ugodni (Rumunji dobe štiri milijone lejov t. j. okoli 1 milijon dinarjev) je naša udeležba pri tekmah za svetovno prvenstvo odvisna od posameznih klubov. Upajmo, da tu ne bo posebnih ovir.

Na Vidov dan se bo vršila običajna reprezentančna tekma Jugoslavija : Češka. Ta tekma se bo vršila v Zagrebu. Zvezni kapetan bo moštvo, ki v tekmi proti Rumuniji ni dobro igralo, nekoliko spremenil. Glavne spremembe bodo v napadalni vrsti, ki bo sestavljena: Marjanovič, Hiltrec, Šimšir, Bonafić, Babić Miha. To je tudi najboljša napadalna vrsta. Dejstvo, da se bo ta tekma vršila v Zagrebu, je znak zbližanja zagrebških in belgrajskih sportnikov.

Lep uspeh naše teniške reprezentance, v borbi za Davisov pokal, je dobil lepo priznanje. Naši reprezentanti so vabljani, da se udeležijo velikih sportnih iger ob priliki proslave 100letne neodvisnosti Belgije. Na teniškem turnirju, ki se bo vršil ob tej priliki, bodo naši igralci tekmovali za prvenstvo Belgije. Jugoslovanska tehniška zveza je vabilo sprejela in bo odposlala iste igralce, ki so igrali proti Švedom.

Iz klubov

Kopališče SK Ilirije je deloma prenovljeno, je popolnoma urejeno in se odpre v četrtek, dne 8. maja zjutraj, na kar opozarjamo cenjeno občinstvo. Ker je voda topla, se zamore že izrabiti v kopanje vsako solneno uro prvih majskih dni.

Službeno iz LHP. Današnja redna seja u. o. odpade, na kar se opozarjajo vsi odborniki. Prihodnja seja se skliče po potrebi v dnevnih listih. — Tajnica.

SK Grafika. Danes ob 6 zvečer se vrši trening I. in II. garniture na igrišču SK Ilirije. Udeležba je strogo obvezna za vsakega igralca. Obenem se opozarjajo vsi oni igralci, kateri imajo pri sebi klubske rekvizite, da iste s seboj prinesejo. — Načelnik.

Nogomet v tujini

Nemčija-Svica 5:0 (4:0). Stadion v Zürichu je bil prenapolnjen z gledalci, ki jih je bilo nad 25 tisoč. Reševalna postaja je morala ves čas intervenirati. Za tako tekno se je ta prostor izkazal veliko premajhen. — Tudi optimisti niso pričakovali tako lepe zmagde Nemčije, kajti napadalna vrsta je bila zelo čudno sestavljena. Pa prav ta je bila v tako odlični formi, da je bila že koncem prvega polčasa zagotovljena zmaga. Švicarsko moštvo ni moglo ustaviti silno hitrih in nevarnih nemških napadov. Sodli je Anglež Reus, pa ni prav srečno.

Holandija-Belgija 2:2 (1:1). V Amsterdamu sta se srečali obe reprezentanci, ki sta si bili enakovredni in tako opravičili neodločen rezultat.

Letošnji ogrski prvak na vidiku! Ujpest, preizkušeni in rutinirani borec, je v prvenstveni tekmi odpravil Hungarijo s 5:2 (2:2) in s tem dosegel skupno 34 točk. Drugoplasirani Ferenczvaros pa je nepričakovano remiziral z »Ofner« (rezultat 1:1) in zopet s tem za dragoceno točko zrasel, tako da jih ima sedaj le 32. Na tretjem mestu stoji Hungarija in III. okraj. Ni skoraj misliti, da bi Ujpest ne osvojil naslov letošnjega ogrskega prvaka.

DAVISOV POKAL.

Avstralija-Svica 5:0. V Zürichu so Avstraleci v borbi za Davisov pokal gladko odpravili Svico. Španija-Belgija 4:1. Tudi Belgija se je slabo odrezala in zgubila zaslužen napram izbornim igralcem Španije.

Japonska-Ogrska 4:0. Kdo bi pričakoval, da bodo Japonci v Evropi tako zmagoviti! Zadnjič so odpravili Nemsko Avstrijo in sedaj se Ogrsko v odlični igri.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 din. Najmanjši znesek 5 din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 din. Najmanjši znesek 10 din. Pristojbina za šifro 2 din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček, račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službe iščejo

Mesto učenca
v trgovino mešanega ali manufaktur. blaga iščem za 16 letnega dečka. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Dobra solae«.

Sofer
s prakso, prvovrsten vozač, trezen in vesten, samostojen v popravilih — išče nameščenja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Zanesljiv« št. 5306.

Službo ali zaposlitev
na kakršnikoli graščini ali veleposestvu v Sloveniji išče mlad železn. uradnik s srednješolsko izobrazbo, vešč sloven., srbohrvaškega, nemškega in italijanskega jezika; mirnega in poštenega značaja, vajen vsakemu delu. Ponudbe na oglaš. oddel. »Slov.« pod »Mirogoj«.

Šivilja
ki je že šivala v salonu in tudi samostojno, išče mesta pomočnice. Nastopi lahko s 1. junijem. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5338.

Službo dobe

Šivilja in učenka
se sprejmeta takoj. Naslov v upravi pod 5300.

Mlinarja
samostojnega, za mal valjčni mlin na električni pogon, iščem. — Ivan Rus, Grosuplje pri Ljubljani.

Varuhinja
k otrokom (Kindsfrau), katera je bila sama v boljših hišah, v starosti 35 do 40 let, se sprejme. — Vpraša se: Dalmatinova ulica št. 15.

Pridno dekle
kot pomivalko, sprejme Hotel Štrukelj.

Dva mizarja
izurjena, za takojšen nastop, hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru, sprejme Jakob Jakin — splošno mizarstvo, Gorenja vas pri Ribnici.

Služkinjo
starejšo, zanesljivo osebo išče zakonski par brez otrok, na deželo. Ponudbe na upravo lista v Mariboru pod »Stalna služkinja« št. 5294.

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12
v oblekah in površnih
najcenejši.

Krojašk. pomočnika
sprejme takoj Lavrič Miha, krojač, Naklo pri Kranju.

Pouk

Šoferska šola
I. oblast. konc., Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Oblastv. koncesionirana šoferska šola
I. Gabersčik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 52.

Stanovanja

Stanovanje
eno ali dve sobi, v centru mesta, išče mirna stranka. Dam gospodarju 1000 Din na građe. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Mira stranka«.

Sobo
v centru mesta oddam solidni gospodični ali kakemu gospodu. Naslov v upravi »Slov.« št. 5308.

Gospodična
se sprejme kot sostanovalka. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5326.

Duhovnik išče v sredini mesta za takoj ali pozneje stanovanje
z dvema sobama, kuhinjo in ostalimi pritliklinami. — Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Kompletno stanovanje«.

Glasba

Klavirje
pianine, harmonije, prodaja, izposoja, popravlja in čisto uglašuje najceneje, tudi na obroke, tovarna klavirjev Warbnek, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska cesta 2.

Denar

Velika tovarna opeke
z moderno urejenim strojnim obratom na električni pogon z letno kapaciteto tri milijone zidne in strešne opeke — sprejme družabnika v svrhu razširjenja obrata. Potreben kapital ca. en milijon dinarjev. Ponudbe pod: »Zajamčena rentabilnost« št. 5281 na upravo »Slovenca«.

Posestva

Posestvo
vzajem v najem, ali grem za oskrbnika. Naslov v upravi pod 5255.

Manjše posestvo
kupim v okolici Domžal ali Mengša. Ponudbe na upravo pod »Manjše posestvo« št. 5257.

Hiša
lepa, zidana, s sadonosnikom in njivo, proda Jožef Podgoršek, mizar — Poljčane.

Enodružinska hiša
se odda s 15. majem v bližini topniškega arzenala. — Poizve se pri »Dunav« v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3 od 1/8 do 1/4.

Iščem vilo
v okolici Bleda in eno v okolici Rogaske Slatine s potrebno opremo za tri sobe in ostale pritlikline. Javiti treba na naslov: »Publicitas« d. d., Beograd, Kralja Milana št. 58 pod »Vila«.

Kupimo

Bukova drva
prvovrstna, kupujem. — Ponudbe z označbo cene na »Drvarja«, Zagreb, Menčetičeva 20.

Suhe smrečke
(mavrohe) — vsako, tudi najmanjšo množino — kupuje po 50 Din za 1 kg franko Ljubljana Sever & Komp., Ljubljana, Gospodarska cesta 5.

Ajdove kaše
pet do 6000 kilogramov, rabim. Ponudbe prosim na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Več jermenic
novih, nerabljenih, razne dimenzije, in cevi za centralno kurjavo, prodamo. Poizve se v hiralnici sv. Jožefa, Ljubljana, Vidovdanska cesta, od torka naprej.

Ambi stroj
za izdelovanje cementne strešne opeke proda Ludovik Nouschak, Bosan. Dubica.

Celotna oprava
za špecerijsko in galanterijsko trgovino — se ugodno proda. Ponudbe pod: »Trgovska oprava« na upravo »Slovenca« pod št. 5286.

Kočija
4 sedežna (Landauer), dobro ohranjena — se po ugodni ceni proda. Voz bi bil zelo pripraven tudi za pogrebna društva. Ogled moč vsak čas. Sv. Petra cesta št. 68.

Tesan les
popolnoma suh, za takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, — tel. 28—20.

Mlade bike
čistokrvne, montažne — mlečnega rodu, prodaja Josip Lenarčič, Verd, pošta Vrhnika. Telefon 3.

Zahvala

Podpisani Franc Selak, posestnik in gostilničar na Dobravi pri Škocjanu, se tem potom najiskrenejše zahvaljujem primariju bolnice usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu, g. dr. Pavliču, ki mi je s svojo večjo roko izpeljal operacijo rešil življenje, na velikonočni ponedeljek ponoči. Že 18 let sem imel kilo, ki me je zelo oviralo pri delu, a sem vedno odlašal z operacijo, kar bi mi bilo skoraj postalo usodno. Le hitri operaciji in pa skrbni postrežbi se imam zahvaliti, da sem že 11 dni po operaciji popolnoma ozdravljen zapustil bolnico. — Enako se tudi vsem bratom najtopleje zahvaljujem za ves trud in prizadevanje ter jim želim kar največ blagoslovov pri njihovem človekoljubnem delovanju. Vsem pa imenovano bolnico najtopleje priporočam v podpiranje. Franc Selak.

Uničavajte molje.
Varujte krzno in vse ostale zimske predmete. **Fly-Tox (Flaj-Tox)** uničuje vse insekte, kar je spomladi, ko mrčes nese jajca, najlažje doseči. Kupite še danes kanto FLY-TOX-a in brizgalnico razprševalko. Zahtevajte povsod izviren višnjevit zavitek s franc. napisom Zastopstvo za Slovenijo: Dr. A. Kinsky, kemična tovarna — Ljubljana — Krekov trg št. 7.

Puhasto perje

kg po 38 dinarjev razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. — L. Brozović, Zagreb, Ilica št. 82. Kemiška čistilnica perja.

Obrt

Vezenje
nevestinih oprem, zaves, pregrinjaj, najceneje in najfinejše Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. — Entlanje, ašuriranje, predtiskanje takoj.

Mlinariji!

Rz. prosa, ajda in ječmen kupite najceneje pri **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24. Veletrgovnja žita in moka.

Originalne francoske Vermorel

škopilnice in žveplalnike ter vse nadomestne dele za te aparate ima v zalogi po zelo ugod. cenah **tvrdka Lovro Petovar** — Ivanjokovi. — Ceniki na zahtevo.

Gbč. Moste pri Ljubljani

razpisuje dvoje službenih mest, in sicer: **OBCIN-SKEGA DACARJA** za pobiranje občinskih trošarin na alkohol z nastopom 1. junija 1930 — in **ŠOFERJA** za motorno škopilnico, ki mora biti izučen ključavničar, event. mehanik. — Prošnje, opremljene s spričevali usposobljenosti in dosedanje zaposlenosti ter z navedbo plače je vlagati pri Zupanstvu v Mostah do 17. maja 1930.

Gozdna semena

Saša Staré Mengeš

Dvokolesa

teža od 7 kg naprej

usajlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpriljubljenejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko. **»TRIBUNA« F. B. L.**, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslav. knjigarn v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE, 30. zvezek: Stenkič, NA POLJU SLAVE, 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJEN SVET (The Lost World), Roman, 32. zvezek: Reimich, ZAGORSKI ZVONOVI, 33. zvezek: Brägel, NA POMOC, 34. zvezek: Slavič, NA SINAJ, 35. zvezek: Brägel, CIRKUSKI OTROK, 36. zvezek: Brägel, CIRKUSKI OTROK, 37. zvezek: Brägel, CIRKUSKI OTROK, 38. zvezek: Brägel, CIRKUSKI OTROK, 39. zvezek: Brägel, CIRKUSKI OTROK, 40. zvezek: Brägel, CIRKUSKI OTROK.

Maurice Constantin Weyer:

24

Človek se sklanja čez svojo preteklost...

Ko sem se nasitil, sem se lotil s sekiro sekanja tenkih debel za zaščitno streho nad prostorom, ki sem ga očistil snega in kjer sem zanelil ogenj. Plahte in kože sem položil kakor za šotor povrh... Hvala Bogu! Uspelo mi je spraviti v notranjosti temperaturo za 40 stopinj na bolje. Tedaj šele sem se posvetil Paulu in sem obdeloval — kakor kopališki mojster, v indijanskih čevljih ter umazani srajci — njegovo suho, bedno, ušivo telo... Kako se je ta umazana golota odražala od deviške čistote snega!... Hvala Bogu, začel se je vsaj premikati — in jaz sem ga spet oblekel... Nekaj požirkov vročega čaja — in fant je polagoma začel postajati živo bitje... Bled in še vedno slep se je kljub vsemu milo nasmehnil, ko je izpregovoril svoje prve besede: »Spet bova videla Madge.«

Ta čas sem imel seveda drugega opravka zado, da nisem mogel sanjariti. Sanje imam zelo rad, a trudim se jih uresničiti. In prav nobena sanja se nama ne bo uresničila, sem prevdral, niti njemu, ubogemu privesku mojega motorja, niti meni, če se ne postavim zdaj z dovršenim delom. Zato sem se najprej preoblekel, pri kateri priliki sem svoje drgetajoče noge temeljito oribal z whiskym. Pol steklenice sem žrtvoval v ta namen. Potem — ko sem čuval mirno spečega Paula — sem se zamislil. Kakor da sem se preporodil, mi je bilo. Srečen sem zrl v plamen in sem pital dobri, veliki ogenj z naročji drv. Mojo požrtvovalno vdanost mi je poplačal s tem, da mi je razvezal otrple ude.

Obuzdani, kakor so bili, čvrsto zasidrani ob sa-neh, so se psi udajali počitku, škilili postrani in njih volčje oči so kresale iskre. Ze se je oglašal ves čar bivača.

Tako sem prebil dobršen del noči, ne da bi zatisnil očesa. Čaj, pipa in pemmikan so me izmenjaje poživiljali in moja kri, ta zvesti služabnik, jih je lepo prekašala in razdeljevala. Čaj sem, maščoba tja, a v možgane neprecenljivi užitek tobaka. Da bi več ko dve uri spal, nisem smel niti misliti radi Paula Duranda... Malo pred solničnim vzhodom, ob uri, ko so sence severne noči najgloblje, sem zatisnil svoje oči.

Ko sem se predramil, je bilo komaj še malo žerjavice. A nekaj polen je kmalu porodilo švigajoče plamene v modri in oranžni barvi, v tisti mešanici barv, v kateri neki kovinski elementi, ki so bili vse dotlej organično zvezani med seboj, praznujejo svojo mlado svobodo in svojo zagonetno spojitve. Prav tako bodo nekoč vzprizorili atomi mojega telesa ples radosti, ko jih veliki alhimist Smrt odreši iz njih ječe.

Smrt!... Se včeraj sva se tikala, danes pa se mi ni zdela več tako strašna. Neugnano poželjenje po življenju, ki sem ga nosil v sebi, je prav rado pozabljalo, je samo sebe čutilo, opojno radost, da sem živ človek, ki misli in dela, a bolesti so služile le temu, da razširijo in povzdignejo v neskončnost veselje do življenja... A Paul?... Glava mu je bila vroča, nekoliko preveč. Na glas je sanjal. Misli so mu preskakovale... eno le sem utegnil dojeti: Madge...

»Pusti vendar to dekle! Saj te je docela začarala! Ali ne znaš ničesar drugega videti v sanjah kot vedno le to neumno gosko?... Jaz se bom zdaj najedel — to je najvažnejše.« Dal sem pasji vpregi hrano — zmrznjeno ribo,

skrbno v enake dele razdeljeno. Z bičem v roki sem stal zraven in pazil. Vsak hip so ti razbojniki in tatovi pripravljeni, zlorabiti najmanjšo nepazljivost. Izza očesnih konic so me gledali, medtem ko so požrešno požirali svojo hrano. Čim so bili psi gotovi, sem napravil sani, da odidem po kože, ki sem jih bil prejšnjega dne zmetel proč.

Bil je skrajni čas, da sem šel. Ze se je bil dvignil veter, ki je mletel sneg ter ga premetaval. Ko šivanke oster prah je letel po planjavi, zdaj še nizko pri tleh, a iz izkušnje sem vedel, da se kmalu dvigne visoko, da zdivia v vrtnicah, da bo od tega sleherni živo bitje z grozo presunjeno. Še celo volk se tedaj naglo zagrebe v sneg, da si najde zavetje. A kdor le more, se reši v goščavo. Tam stojijo potlej črede severnih jelenov, losov in drugih živali tesno prižete, tiščijo glave vkup, da nudiyo vetru čim manj nezavarovanega telesa, medtem ko se hkrati skušajo z ritmičnim potresavanjem ogreti. Vihar je imel zdaj zdaj izbruhniti, smrtni sovražnik življenja. Zopet se je uresničila prerokba meseca — in ker sem vedel, kaj me čaka, sem v nagonu samoohranitve, ki mi je postal rešitelj življenja, še preden sem se kakorkoli pobrigal za Paula, pripravljen hrane in suhih drv za tri dni. Ogenj ni treba da je baš velik, da si življenje ohraniš — in celo z lahkoto, smelo trdim — v tako malem prostoru, kol je bil naš — osem čevljev v kvadratu in pet čevljev do stropa. Taka je bila namreč naša snežna kolibica. Poglavito je, da ti ogenj ne ugasne docela, da mu posvečaš pozornost in nalagaš preudarno in stalno, bogu ognja žrtvuješ... Začutil sem v sebi trdega, čvrstega in babjevernega duha svojih pravadnih dedov, ki so se v predzgodovinski dobi morda prav tako kakor jaz borili zoper mrz, lakoto in utrujenost. Zmagoslavno me je prevzemal — in tudi jaz bom slavil zmago... Začutil sem vez skozi sto in sto vekov in rodov.